

GUNNAR LUND

BARBRO SACHS Osher

ÖRJAN BERNER

i Världen

SVENSKAR

NUMMER 3 2004 • MEDLEMSTIDNING FÖR SVENSKAR I VÄRLDEN • PRIS 45 KRONOR WWW.SVIV.SE

Välbesökt årsmöte i Båstad

TOMMY LIU

MARGOT WALLSTRÖM

KRISTOFER WÄHLÄNDER

LARS GUSTAFSSON

JAN HERIN

BIBI ANDERSSON

LARS BERG

JONAS AF JOCHNICK

MATHILDE FORSLUND

OLLE WÄSTBERG

STEFAN WEIMERSOON

MICHAEL DAUN

I Sven Hedins spår sid 24

I TEMA: MEDFÖLJARNA sid 18

*The Nordic House
of Private Banking*

hitta rätt kurs

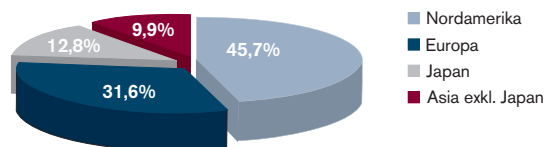
Nordea 1 SICAV - Global Value Fund

Att söka efter bra investeringsmöjligheter över hela världen är ett svårt arbete, även för den mest erfarne. Nordea 1 - Global Value Fund lever dock upp till den utmaningen. Vi hittar kontinuerligt undervärderade företag att investera i, oavsett sektor och trenderna på aktiemarknaderna. Nu inbjuder vi dig att dra nytta av Nordeas beprövade värdebaserade investeringsmodell. Våra förvaltningsteam har erhållit en rad utmärkelser för sina starka förvaltningsresultat.

Riskspridning genom geografisk fördelning

Global Value Fund

WKN-Nr.: 358643 ISIN: LU0160643358

Källa: Nordea Investment Funds S.A., fördelning per 1 april 2004

Nordea 1 - Global Value Fund är avsedd för investerare som vill minimera risken och samtidigt maximera avkastningen i sin portfölj. Den ger enkel tillgång till investeringar i undervärderade företag över hela världen.

Du är välkommen att ringa Michael Wöidemann i Luxemburg på tel. +352 43 88 73 64 eller till Göran Håkansson i Zürich på tel. +41 1 421 42 34.

Global Value Fund är en del av Nordea 1, SICAV, ett Luxemburg-baserat investeringsbolag med tillstånd att marknadsföra sina produkter i Finland, Frankrike, Luxemburg, Norge, Schweiz, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyskland och Österrike. Investeringar i Nordeas fonder bör ske på basis av det aktuella prospektet och den senaste årsredovisningen, samt en eventuellt senare publicerad halvårsrapport. Dessa rapporter finns att få kostnadsfritt från Nordea Investment Funds S.A., Aerogolf Center, 1A, Heienhaff, P.O. Box 782, L-2017 Luxemburg, eller från våra distributörer. Tidigare placeringsresultat är ingen garanti för framtida avkastning, och investeraren är inte garanterad att återfå investerat belopp. Transaktioner i främmande valuta medför risker för valutafuktuationer som kan påverka värdet på investeringar. Investeringar på nya marknader innebär högre risk. Publicerad av Nordea Bank S.A., Luxemburg.

Nordea

Nordea Bank S.A.
Luxembourg: Tel. +352 43 88 71 nordea@nordea.lu www.nordea.lu
Zürich: Tel. +41 1 421 42 42 nordea@nordea.ch www.nordea.ch
Representationskontor i Bryssel, Cannes och Fuengirola.

AXEL ODELBERG

En svensk håller med eller håller käft

➤ För 100 år sedan, när Gustaf Sundbärg skrev "Det svenska folklynnnet" sågs det som ett oomkullrunkeligt faktum att svenskar föddes med obändig frihetslängtan, tapperhet, redbarhet, ärlighet, blå ögon och blont hår.

Det fanns så att säga en genetiskt betingad svenskhet som därtill på avgörande punkter gjorde svenskar överlägsna andra nationaliteter. Numera, när allt tal om nationalkaraktärer förvisats till rasismens skräpkammare brukar svenskhetens utforskare söka den i kulturen och uppslutningen kring vissa gemensamma värden.

Idag erbjuds sålunda tal om långa och stolta traditioner av demokrati, öppenhet, jämställdhet och humanism. Det senare exemplifieras käckt med upplysningar om att världens kriminella helst vill sitta av sina straff i svenska fängelser, vilket somliga finner särskilt smickrande för den nationella självkänslan.

Emellertid uppfanns varken demokratin eller humanismen i Sverige och vi var långt ifrån först i världen med de praktiska tillämpningarna. Men det finns andra kulturella särdrag som definitivt är mycket svenska. Ett är konsenskulturen och konflikträdslan. En svensk håller med eller håller käft. Den som käftar emot riskerar utfrysning och att etiketteras bråkmakare eller rättshaverist. Det leder

understundom till att sanningen offras på konflikträdslans altare, som i fallet med Estonia-utredningen. Å andra sidan har det säkert också bidragit till att Sverige är ett lugnt och fredligt hörn av världen.

Det andra är rädslan för att tala i egen sak. Att vilja något för att man själv tjänar på det är tabu. All politisk strävan måste kläs upp i altruistisk skrud. Därför råder det en oavbruten jakt på diverse svaga grupper vars påstådda intressen kan tjäna som täckmantel för reformer som egentligen har andra syften. Svenskar vill känna sig goda. Det är därför det är så mycket lättare att få svenskar att rösta för skattehöjningar än skattesänkning. Att avstå är ju en godare gärning än att behålla. Och blir man dessutom belönad för sin godhet med lite bidrag så har man ju fått det bästa av två världar. Och när ni hör det etablerade Sverige voja sig över att skatten på sprit måste sänkas, tro dem inte gott folk! Det som nu sker med den svenska alkoholpolitiken är förmodligen vad de flesta svenskar vill, inklusive delar av det politiska etablissemanget som nu finner det klädsamt att uppträda med bekymrat veckad panna. Men att säga det rent ut skulle verka brutalt egennyttigt. Istället säger man att härtill är jag nödd och tvungen och tackar i tysthet EU för möjligheten! ■

SVENSKAR i Världen

TIDNINGEN SVENSKAR I VÄRLDEN

Ansvarig utgivare: Örjan Berner
Redaktör: Axel Odelberg
Grafisk form: Eva Ortmärk Norlin
Annonser: UH Marketing AB,
Urban Hedborg, Box 128, 183 22 Täby
Telefon: 08-732 48 50. Fax: 08-732 69 46
E-post: urban@uhmarketing.se.
Webbplats: www.uhmarketing.se
Prenumeration: 4 nr/år kostar 500 kronor
Tryck: Abrahamsons Tryckeri, Karlskrona

FÖRENINGEN SVENSKAR I VÄRLDEN

Generalsekreterare: Örjan Berner
Styrelse: Ulf Dinkelspiel, ordf. Gunnila Masreliez-Steen, v ordf. Jerry Bergström, Örjan Berner, Mariana Burenstam Linder, Michael Daun, Jan Herin, Bo Hjelt, Jonas af Jochnick, Jonas Tallroth, Susanna Persson, Björn Ström.

Medlemsavgifter (inkl tidningen): 500 kronor
Makar 600 kronor. Ungdom 250 kronor

ADRESS

Box 5501, 114 85 Stockholm
Besöksadress: Näringslivets Hus,
Storgatan 19, Stockholm
Telefon: 08-783 81 81 Telefax: 08-660 52 64
E-post: svenskar.i.varlden@sviv.se
Webbplats: www.sviv.se Lösenord: sviv99
Postgiro: 504-1. Bankgiro: 732-0542

Foton omslaget: Axel Odelberg
Föreningens flaggsymbol: Carl Fredrik Reuterswärd

Innehåll

- 5
SVIV:s årsmöte i Båstad
Krönika av Örjan Berner
- 9
Frågor & Svar
- 10
Bra med svenskar i utlandet
Referat från SVIV:s konferens i Båstad
- 15
Äldsta svenska utlandskolan firar 125-årsjubileum

- 18
TEMA MEDFÖLJARNÄ
Ett problem som måste lösas
Spännande men riskfyllt

- 24
Äventyr:
SVIV:s redaktör färdas i
Sven Hedins spår genom Gobi
- 31
Å jour
- 34
Medlemsförmåner

ALFA MOVING

Specialist på INTERNATIONELLA FLYTTNINGAR

Jönköping

Tel 036-31 26 60

Fax 036-31 26 70

Alf Bosmyr

Göteborg

Tel 031-80 75 80

Fax 031-15 45 01

Göran Frisén

Stockholm

Tel 08-646 26 40

Fax 08-646 26 30

Rolf Ellburg

Malmö

Tel 040-18 26 30

Fax 040-18 24 01

Bo Wärme

e-mail: info@alfa-moving.se
www.alfa-moving.se

FIDI

De viktigaste böckerna för ut- och inflyttare

Bosättning utomlands och Återflyttning till Sverige

Ny upplaga nu utkommen!

**Böckerna tar upp de praktiska,
ekonomiska och juridiska
aspekterna när man flyttar
utomlands och flyttar tillbaka.**

Författaren Kerstin Gustafsson har under många år varit ansvarig för Föreningen Svenskar i Världens rådgivning till in- och utflyttare. Hon är också grundare av och chef för företaget UtlandsBosättning AB.

**NY
UPPDATERAD
UPPLAGA**

Ja tack, var god skicka:

..... ex av **Bosättning utomlands**

..... ex av **Återflyttning till Sverige**

☐ Är medlem och betalar 275:-/st

☐ Är inte medlem och betalar 325:-/st

Exkl. porto och exp.avg.

Namn.....

Företag.....

Adress.....

Postnr.....Ort.....

Beställningen kan även skickas via fax 08-660 52 64
eller via e-post svenskar.i.varlden@sviv.se

Plats för
porto

**Svenskar i Världen
Box 5501
114 85 Stockholm**

GENERAL- SEKRETERAREN

ÖRJAN BERNER

DEN 10 AUGUSTI I BÅSTAD HÖLL SVIV ÅRSMÖTE, OMBUDSMÖTE SAMT EN STOR KONFERENS PÅ TEMAT "ATT VARA SVENSK I VÄRLDEN"

Utlandssvenskarna, en outnyttjad potential

VID ÅRSMÖTET DÄR ETT FEMTIO TOTAL MEDLEMMAR närvar, föredrogs och godkändes verksamhetsberättelsen med bokslut och revisionsberättelse. Styrelsen gavs ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2003.

På valberedningens förslag valdes enhälligt tre nya medlemmar till styrelsen efter Peter Forssman (ordförande), Adolf Lundin och Karl Miir. Till ny ordförande utsågs Ulf Dinkelspiel (före detta handelsminister och nyligen avgången som verkställande direktör för Exportrådet. De båda andras ersättare blev Jonas af Jochnick, grundare av Oriflame samt Jonas Tallroth, personaldirektör Scania.

VID OMBUDSMÖTET DELTOG ETT TJUGOTAL OMBUD från olika delar av världen jämte flertalet styrelsemedlemmar. Jag föredrog och konstaterade att ombudsfunktionen har högsta prioritet i SVIV:s arbete. Ett tjugotal nya ombud har rekryterats under de senaste månaderna och ambitionen är fortsatt att öka detta antal, få representation på flera platser där det finns svenska kolonier, rekrytera både ombud med anknytning till det svenska näringslivet och ombud med brett socialt nätverk.

Ombudens uppgift att vara kon-

taktpunkter, informera om SVIV:s verksamhet och rekrytera nya medlemmar kräver att de kan visa vilken nytta Föreningen gör för utlandssvenskarna. Förutom de insatser som nu är särskilt aktuella för SVIV (förhandlingar med departementen om villkor vid utlandsflyttning, pensionsfrågor, brev-röstningsprocedurer, svenskundervisning, medlemsförmåner med mera) så kommer vi att gå ut med en stor enkät till ombuden med frågor som gäller: medföljande, sjukvård, säkerhet, medborgarskap, försäkringar, skatter, pensioner, återvändandefrågor med mera. Tanken är att vi med detta diskussionsunderlag skall kunna utforma prioriteringar i vårt framtida arbete.

EN LIVLIG DISKUSSION UTSPANN SIG OCH SOM RESULTAT av denna kan följande beslut noteras:

- ◀ *Kansliet utformar en kort sammanfattning av de viktigaste argumenten för medlemskap i SVIV att utsändas till ombuden.*
- ◀ *Ett antal konkreta ämnen tas upp med vederbörande institutioner och myndigheter, stora som små (020-numren för utlandsboende, ökad SVT-täckning, pensionsfrågor och deras handläggning med mera).*
- ◀ *Ombuden tillställs ett ökat antal exemplar av SVIV:s tidskrift*

◀ *Ett visst antal "studentombudsmän" för SVIV utses och en satsning görs på unga medlemmar med hjälp ej minst av hemsidan.*

◀ *Nyhetsbrev utsänds med korta blänkare om nyheter, detta som komplement till de längre och mera innehållsrika.*

◀ *Generalsekreteraren söker göra fler resor eventuellt som led i samarbete med intresserade institutioner. Härvidlag torde USA få prioritet.*

◀ *Samarbetet med SWEA kan ytterligare utökas.*

I MITT ANFÖRANDE VID DEN STORA KONFERENSEN påminde jag först om att SVIV varit utlandssvenskarnas intresseorganisation i Sverige sedan 1930-talet. Föreningen företräder utlandssvenskarna gentemot regering, riksdag och myndigheter. Vi har som uppgift att bevaka, påverka och informera.

Vi har varit med om att driva igenom rösträtt, brevöstning, dubbelt medborgarskap och vi driver fortsatt frågor som gäller svenskar i världen, pensioner, skatter, sociala förmåner, villkor för utlandsanställda – nu i förhandlingar med regeringen. Den rollen skall vi fortsatt spela och den blir allt viktigare nu när antalet utlandssvenskar närmar sig en halv miljon. ►

► Men vi har också velat vända på slanten, fråga inte blott vad Sverige kan och bör göra för svenskarna i utlandet utan också vad svenskarna i utlandet kan göra för Sverige. Sverige är unikt bland världens rika länder genom att så många av våra mest framstående entreprenörer valt att bosätta sig utomlands

MÅNGA INTELLEKTUELLT OCH MATERIELLT HÖGT KVALIFICERADE svenskar bor idag i utlandet. Föreningen vill stimulera dem till ännu större insatser för det gamla hemlandet. Andra staters diaspora har spelat avgörande roller för sina hemländer och de lönas därefter. De möts av engagemang och intresse.

Kinas mirakulösa utveckling skulle inte ha kunnat ske utan bidrag från utlandskineserna. De har svarat för hälften av direktinvesteringarna till Kina och har spelat en helt avgörande roll i omvandlingen av detta land.

Polens öde har avgjorts av dess emigranter. Utan det politiska och finansiella stödet från USA:s polacker skulle 80-talets historia med frihetskamp och östblockets sammanfall sett mycket annorlunda ut. Det ömsesidiga engagemanget fortsätter – i det polska parlamentet har Polonia, utlandspolackerna, ett särskilt rådgivande organ, en speciell högtidsdag, den 2 maj, ägnas åt den polska diasporan och polska regeringen stöder kraftfullt Polonias organisationer utomlands, som främjar den polska kulturen och det polska språket.

I Frankrike värnar man om sina utlandsboende landsmän och har särskilda parlamentariker som ansvarar för dem.

IRLAND, SOM FÖR INTE SÅ LÄNGE sedan var ett av Europas fattigaste länder är idag ett av de rikaste – inte på grund av EU-subsidier utan tack vare massiva investeringar, som i hög grad kommit från irländare i USA. Det är naturligt för den irländska presidenten att säga som hon nyligen gjorde: *Vi vill lyssna till deras röster och synpunkter, skapa fora för dialog och samarbete, ta emot deras rika erfarenheter från andra länder och kulturer.*

Finland är ett än mera närliggande exempel. Där samlas vartannat år "utlandsfinländarnas parlament", till vilket varje finländsk organisation utanför hemlandet kan sända representanter. Där diskuteras med regeringschefens och ministrars deltagande frågor av gemensamt intresse. Samhörigheten tycks vara självklar.

Här i Sverige har vi inte samma situation och det har väl sina skäl. Vi har inte haft en så svår historia som dessa länder och våra emigranter har flyttat ut under andra premisser. Men min erfarenhet från 30 års utrikestjänst är att patriotism och engagemang för hemlandet är minst lika stor bland de svenskar som bor där som bland dem som finns i Sverige. Här finns en potential som regering, riksdag och myndigheter kan söka bättre bruka och dra nytta av. ■

Ny giv för SVIV:s hemsida!

Vår hemsida kan användas mycket mer interaktivt än vad som nu sker för att ge ökad information och diskussionsmöjligheter till medlemmarna och härigenom höja värdet av ett medlemskap. Vi vill ändra hemsidan för att söka ge den nytt innehåll enligt följande tankar. De är preliminära så vi välkomnar ideer och förslag från er alla läsare.

1. *Flyttning utomlands* med tips hämtade från våra experter, inlägg från ombud, möjligheter för medlemmar att komma med sina kommentarer och råd.
2. *Kontaktpunkter i X-land* där man ländervis anger vem utresande skulle kunna vända sig till för råd och råd. Detta avsnitt bör förstås ange våra ombud men där skulle också vem som helst av medlemmarna som vill ställa upp ge sin kontaktadress. Där frågar man om tips på någon i x-land eller ystad, som kan vilja träffa en eller ge tips och information.
3. *Bostäder*. Önskemål om uthyrning, köp, byte av bostäder för kortare eller längre tid.
4. *Familje- barnfrågor*. Information om tex läger i Sverige för barn/ungdomar för olika sysselsättningar, teater, dans, konstnärlig verksamhet förutom konfirmationsläger, sport o dyl.
5. *Platsannonser*. Au pair-önskemål eller andra mer eller mindre tillfälliga jobb skulle annonseras.
6. *Kommersiella förfrågningar*. Kan-ske är det ej helt omöjligt att etablera någon slags diskussionsforum om kommersiella möjligheter i olika länder.

svt.se/europa

Du behöver inte missa dina svenska favoritprogram bara för att du är utomlands!

Du kan se dem samtidigt som dina vänner i Sverige, var du än bor i Europa – om du abonnerar på Sveriges Televisions utlandskanal **SVT EUROPA**. Och inte ens när du reser i Europa behöver du vara utan svensk tv – förutsatt att ditt hotell har abonnemang på **SVT EUROPA**.

SVT EUROPA direktsänder svenskproducerade program från **SVT1** och **SVT2** samt nyhetskanalen **SVT24** via satellit. Dygnet runt, året om. Du får nyheter och fakta. Musik, sport och natur. Barn- och nöjesprogram. Drama, debatter och kultur. Dessutom två radiokanaler **Radio Sweden** och **P4**, utbildningsprogram från **UR** samt **SVT Text**:s alla text-tv-sidor inkl Börsen.

För närmare information och abonnemang kontakta **SVT EUROPA**:s kundtjänst:
ConNova TVX AB tel: +46 (0)141-20 39 10 fax: +46 (0)141-20 39 11 e-post: info.tvx@connova.se

SSHL. En skola för framtiden.

*Sigtunaskolan Humanistiska Läroverket är en av Sveriges vackrast belägna skolor.
Den ligger på en kulle i Sigtunas vackraste del, nära Stockholm, Arlanda och Uppsala.*

*Idrotten har sin givna plats på SSL. Särskilt lagsporter - både med och utan boll.
Närheten till Mälaren ger roddarna obegränsade möjligheter till träning.*

*Belöningens stund. Det svindlande ögonblick då åren av sena studiekvällar,
och motsträviga tentor plötsligt får ett värde och blir ett minne för livet.*

Sigtunaskolan Humanistiska Läroverket är en av Europas modernaste och mest framgångsrika internatskolor. Ungefär 550 elever studerar här, varav 350 är internatelever.

Gymnasiet på SSL erbjuder gymnasieskolans naturvetenskapliga (NV) och samhällsvetenskapliga (SV) program. Samt ett internationellt program (IB) som handhas av International Baccalaureate Organisation. Examen från dessa ger tillträde till de flesta högskolor och universitet runt om i världen.

SSL erbjuder dessutom sina elever MYP, the Middle Years Programme - ett arbetssätt där hela processen och inte bara resultatet värderas. Grundskolan och gymnasiet knyts därmed ihop på ett naturligt sätt.

SSL är på många sätt en unik skola med stark internationell prägel, hög pedagogisk kvalitet och studieresultat som imponerar.

Sigtunaskolan Humanistiska Läroverket SSL

Box 508 S-193 28 Sigtuna. Beställ mer information per tel 08-592 571 00, fax 08-592 572 50 eller e-mail info@ssl.se.

Ett besök på vår hemsida rekommenderas dessutom www.ssl.se

Danske Bank International
2, rue du Fossé, P.O. Box 173
L-2011 Luxembourg
Tlf. +352 46 12 751
Fax +352 47 30 78
information@lu.danskebank.com
www.danskebank.lu

Individuell förmögenhetsrådgivning

Danske Bank International är specialist inom private banking och verksamheten täcker ett brett ekonomiskt spektrum – från investeringsrådgivning och förmögenhetsförvaltning till arvs- och skatteplanering.

När du väljer Danske Bank International som din finansiella samarbetspartner i

utlandet, får du personlig och kompetent rådgivning som bygger på ett skandinaviskt tankesätt. Vi tar utgångspunkt i dina ekonomiska planer, idéer och preferenser – både nu och i framtiden.

Kontakta Anneth Nilsson på telefon +33 4 93 99 45 45 så får du veta mera.

FRÅGOR & SVAR

KERSTIN GUSTAFSSON

UPPEHÅLLSSTÄMPEL

Jag är svensk/amerikansk medborgare och min hustru är amerikanska. Vi vistas i Sverige fem månader varje år. Min hustru har fått ett permanent uppehållstillstånd i Sverige utan tidsbegränsning. Vart tredje år måste hon dock få en stämpel i passet för nästareårsperiod. Ska detta göras i USA, där vi är skrivna eller kan detta göras i Sverige?

Detta kan göras i Sverige. Din hustru uppsöker Migrationsmyndigheten på orten där ni vistas. Från och med april 2004 förlängs uppehållstillståndet lika länge som det amerikanska passet gäller.

FASTIGHETSSKATT I UTLANDET

Jag har förstått att eventuella ändringar kan komma när det gäller uppskovsregler vid köp av utländsk bostad samt borttagande av svensk fastighetsskatt på utländska bostäder – för den som är bosatt i Sverige. Vore tacksam för mer information.

Inom en snar framtid kan det bli möjligt att de svenska uppskovsreglerna kan gälla vid köp av permanentbostad inom EU-området. Ett pilotfall i Portugal visar att de svenska reglerna kan komma att ändras. Portugal har samma uppskovsregler som Sverige har men EU-kommissionen kräver att Portugal ändrar sin lagstiftning så att husägare slipper skatten när de flyttar till andra länder. Kommissionen menar att nuvarande regler strider mot en av grundpelarna i EU-samarbetet för fri rörlighet mellan EU-länderna. Portugal har fått två månader på sig att ändra reglerna annars riskerar man att dras inför EG-domstolen. Det kan alltså innebära att också Sverige blir tvungen att ändra sina regler. Även i Sverige har frågan behandlats och en rättslig prövning är att vänta inom kort.

I Egendomskommitténs utredning om slopande av förmögenhetsskatten fanns ett förslag om att ta bort den svenska fastighetsskatten för utländska bostäder, eftersom fastighetsskatt utgår i det

land där den är belägen. Nu är det är inte troligt att Egendomskommitténs förslag leder till någon lagstiftning, eftersom det blivit rejält underkänt av de olika remissinstanserna. Skattebetalarna framför i en artikel i Dagens industri, därför farhågor för att förslaget om att ta bort fastighetsskatten på utlandsbostäder nu "faller bort". Svenskar i världen följer frågan och återkommer med vidare information.

VILKEN BLIR PENSIONEN?

Är sedan 40 år bosatt i Schweiz och nbliven pensionär. Får en liten pension på ca 2 000 SEK i månaden från Sverige, eftersom jag arbetat tio år där. Kommer pensionen att vara densamma om jag flyttar tillbaka till Sverige? Och hur hög blir skatten? Kommer jag automatiskt in i det svenska sjukförsäkringssystemet eller måste jag vara sjukförsäkrad i Schweiz?

Tyvärr kan jag inte ge ett bestämt svar på frågan om hur stor pensionen blir i Sverige. Det kan bara Försäkringskassan svara på. Sverige har infört ett nytt pensionssystem, med många och komplicerade övergångsregler, som också ger effekter på den som är bosatt i utlandet. Säkert är att den inte blir mindre utan i bästa fall kan bli något större beroende på din totala inkomst, när du är född, när du flyttar tillbaka etcetera.

Så snart du folkbokfört dig i Sverige, så kontaktar du din försäkringskassa och ber dem göra en ny beräkning. Om du har en låg beskattningsbar inkomst i Sverige, så betalar du endast kommunalskatt, 29–37 procent beroende på i vilken kommun du är bosatt.

Har du även inkomster från Schweiz måste dessa tas med i beräkning och hur dessa skall beskattas enligt dubbelbeskattningsavtalet mellan Sverige och Schweiz. I och med att du folkbokförs i Sverige, det vill säga registrerar inflyttning i Sverige omfattas du av det svenska socialförsäkringssystemet, som ger dig rätt till bland annat sjukvård. Den som vill ha privat vård kan komplettera med en privat sjukförsäkring i Sverige.

NORSKA SKATTER

Vi är ett litet företag i Småland, som under hösten tänker anställa en representant i Norge. Personen är norrman och anställningen blir med det svenska bolaget. Någon företagsregistrering i Norge är inte aktuellt för tillfället. Vad gäller för skatter och avgifter?

Eftersom personen är norrman och bosatt i Norge skall såväl arbetsgivaravgifter som inkomstskatt betalas i Norge. Redovisning och betalning av skatter och avgifter ansvarar den svenska arbetsgivaren för. Kontakta SFU (sentral skattekontor för utlandsaffärer) i Stavanger 0047-51969600. En registrering måste göras – för att erhålla ett registreringsnummer på nio siffror hos skattemyndigheten i Norge. Denna registrering gäller för företag utan verksamhet i Norge. Redovisning av skatt och sociala avgifter görs varannan månad på särskilda blanketter. Den norska myndigheten informerar om bankkonto, swiftadress etcetera dit betalning görs. Den anställda anmäler hos sitt lokala skattekontor och erhåller ett skattekort, där det framgår hur mycket den svenska arbetsgivaren skall dra i skatt. Arbetsgivaravgifter betalas med 17,82 procent. För ytterligare information hänvisas till www.brreg.no ■

Kerstin Gustafsson är Svenskar i Världens expert och rådgivare i juridiska, ekonomiska och praktiska frågor som kan uppstå i samband med ut- och återflyttning till Sverige.

Du är välkommen att sända in dina frågor. Vi kan inte garantera svar, men lovar att ta upp så många frågor som möjligt. Observera att svaren på de frågor som kommer in till kansliet endast kan bli generella. Vid osäkerhet om vad som gäller i den egna situationen, återkom med privata frågor till Kerstin, kontakta jurist eller annan sakkunnig i Sverige eller utomlands.

Adressen till frågespalten är:
Svenskar i Världen, Frågor&Svar, Box 5501,
114 85 Stockholm eller
Kerstin Gustafsson, UtlandsBosättning AB
Tel +46 8 665 49 00. E-post kerstin@utlbos.se

SVIV:S KONFERENS I BÅSTAD

Bra med svenskar i

Det är bra att svenskar bosätter sig utomlands.

Utlandssvenskarna är en tillgång som potentiella gratis-ambassadörer för sitt fosterland.

Sambandet mellan svenskars utlandsflytt och höga svenska skatter är överdrivet.

U ngefär så skulle man kunna sammanfatta den uppfattning som kom till uttryck vid SVIV:s konferens i Båstad den 10 augusti. Kanske tyckte inte alla de 200 konferensdeltagarna precis så men de som till även-

tyrs tyckte annorlunda gjorde inte det allmänt känt och bevisade därmed empiriskt ett annat av de påståenden som framfördes, nämligen att Sverige är en konsensuskultur. I Sverige är det viktigt att vara överens. Den som inte håller med håller åtminstone tyst.

Konferensen inleddes av SVIV:s generalsekreterare Örjan Berner med några betytt för sina respektive hemländer. Till exempel erinrade han om den betydelse kineser på andra håll i världen haft för utvecklingen i Kina både som förebilder och som kapitalbas för investeringar, innan han lämnade ordet till it-entreprenören Michael Daun och en paneldiskussion på temat utlandssvenskar, ett problem eller en tillgång för Sverige.

Panelen bestod av biträdande finansminister Gunnar Lund, Ulf Jacobsson, chef för Industriens Utredningsinstitut. Rolf Gustavsson, Svenska Dagbladets korrespondent i Bryssel samt Ulf Dinkel Spiel, tidigare europaminister, vd för Sveriges Exportråd och ny ordförande i SVIV:s styrelse.

Ingen av de fyra panelmedlemmarna ansåg att utlandssvenskarna är något annat än en tillgång för landet.

– De 400 000 utlandssvenskarna utgör en stor viktig resurs i en tid då det gäller att hävda svenska intressen i en

globaliserad värld, sa den biträdande finansminister och övergick sedan till ämnet talangflykt.

– Det problemet ska inte överdrivas. Under de senaste 15 åren har 100 000 forskare och akademiker lämnat Sverige medan 180 000 har kommit hit men regeringen bör göra mer för att

Bibi Andersson.

I panelen från vänster: Jonas af Jochnick, Lars Berg och Barbro Sachs Osher.

utlandet

TEXT OCH FOTO: AXEL ODELBORG

underlätta och stimulera återvändandet till Sverige.

Inte heller Industriutredningsinstitutets chef Ulf Jacobsson ansåg att Sverige har några problem med talangflykt.

– Det är en tillgång att svenska akademiker flyttar ut. Utflyttade svenskar utgör en viktig resurs för multinationella svenska företag och att de utflyttade kommer tillbaka är inte nödvändigtvis viktigt, sa han och framförde prognosen att ännu fler svenskar kommer att bo utanför hemlandet om tio år än idag.

Vad som däremot bekymrade Ulf Jacobsson var Sveriges förmåga att etablera sig som en framtida kunskapsintensiv nation dit talanger från hela världen, inge bara svenskar, skulle vilja söka sig, såsom it-talanger från hela världen söker sig till Kalifornien.

– Att ta hand om humankapitalet är inget som regeringen vant sig vid. I det ligger en elitism som går på tvärs mot grundläggande svenska värderingar, sa Ulf Jacobsson och nämnde den så kallade expertskatten för utlänningar i Sverige som exempel på ett dåligt försök att göra Sverige attraktivt för talanger.

Men så mycket närmare den svenska högskattepolitikens betydelse för svenskar utvandring och landets framtida utveckling än så kom inte diskus-

sionen. Ämnet hovrade hela tiden i luften ovanför den konkreta diskussionen utan att riktigt få landa. Biträdande finansministern, högskattepolitikens främste företrädare på konferensen, fick nästan oemotsagd påstå att skatterna inte spelade någon stor roll i sammanhanget utflyttning.

Ulf Dinkelspiel replikerade att han trodde att folk hycklar då de inte med-

“De senaste 15 åren har 100 000 forskare och akademiker lämnat Sverige medan 180 000 har kommit hit.”

ger att de flyttar på grund av skatterna och Ulf Jacobsson fastslog att den personliga inkomstskatten är ett problem i kunskapsmiljöer men i övrigt handlade diskussionen om att det är bra att svenskar flyttar utomlands

– Utflyttning är inte ett problem utan en rättighet, konstaterade Rolf Gustavsson och Gunnar Lund avslutade med att citera tidningen Newsweek enligt vilken de nordiska länderna lyckats skapa en bra balans mellan välfärd, skatter och ekonomiskt klimat. Så det så!

OM SVERIGEBILDEN OCH FRÅGAN att vara svensk utomlands handlade nästa paneldiskussion ledd av världsreportern, utrikeskorrespondenten och utlandssvensken Staffan Heimerson. Han tittade på panelen av utlandsboende svenskar och utbrast sedan:

– Denna panel är själva illustrationen till begreppet *brain drain*.

Där satt skådespelerskan Bibi Andersson, numera bosatt i Frankrike, författaren Lars Gustafsson, sedan länge boende i Austin, Texas, affärsmannen Tommy Liu, Peking och dirigenten Kristofer Wåhländer, Sankt Petersburg. Enligt programbladet skulle där även ha funnits den på senare tid mest omskrivne bland utlandssvenskar, det engelska fotbollslandslagets tränare Sven-Göran "Svennis" Eriksson men han lämnade återbud.

– Att vara svensk utomlands är att längta, sa Bibi Andersson. Hon flyttade utomlands sedan hon hade dömts till fängelse för skattefusk. Hon fann Sverige var snålt och avundsjukt och hon tycker att den svenska nationen präglas av drag som hon upptäckte i sin egen personlighet då hon började göra internationell karriär, nämligen osäkerhet och bortskämdhet.

LARS GUSTAFSSON INLEDDE med att tala om svenska matematikers världsledande insatser på området partiella differentialekvationer och konklude-

rade att bland experter på det området präglas Sverigebilden av detta.

Han talade vidare om Strindbergs betydelse för den tyska impressionismen samt det märkvärdiga i att så många av vardagens uppfinningar gjorts av svenskar, hänglåset och skiftnyckeln med mera.

– Det är som Los Angeles befolkning svarat för en stor del av de uppfinningar vi omger oss med, sa han och konkluderade att Sverigebilden är viktig eftersom ingen kan leva utan identitet.

– Men när vi talar om Sverigebilden så vet vi inte vad vi talar om eftersom den är så mångtydig.

Tommy Liu har bott i Peking sedan 1980 och konstaterade att Sverigebilden i Kina är föränderlig men prä-

SVIV:s stipendiat Mathilde Forslund.

”Varför ställer sig svenskar framför spegeln ängsligt frågande hur vi tar oss ut i andra länders ögon?”

glas av sådant som att Sverige var det första land som erkände den nya kinesiska regimen 1949, de svenska världsstjärnorna i bordtennis, en gång Stellan Bengtsson och idag J-O Waldner, Roxette och Abba samt att svenska företag har bra men dyra produkter. Som helhet är Sverigebilden i Kina mycket positiv.

Kristofer Wählander vars erfarenhe-

ter omfattar Storbritannien och Ryssland konstaterade att briterernas Sverigebild helt präglas av sex samt att deras bild av svenskarna utgör en motpol till briterernas bild av sig själva. Britererna ser sig som ytliga och snälla och svenskarna som tråkiga och djupa.

Ryssarnas Sverigebild beskrev han som präglad av ett visst idealtänkande. Ryssarna projicerar på Sverige vad de saknar i Ryssland, framförallt ordning. Skiftnyckel heter vidare svensk nyckel medan det på engelska heter justerbar nyckel utan referens till uppfinningens nationsursprung.

– Hur kommer det sig, undrade

Heimerson, att svenskar ställer sig framför spegeln och frågar sig hur vi tar oss ut i andra länders ögon? Fransmän är ju övertygade om att inget land ter sig vackrare. Briter, danskar och finnar undrar förmodligen inte heller.

– Det beror på osäkerheten och bortskämdheten, kom svaret snabbt från Bibi Andersson. Vi är osäkra om vår identitet och det skulle vi inte vara om vi hade för vana att bekräfta varann lite mer.

DEN TREDJE OCH SISTA paneldiskussionen bar rubriken ”Vad kan utlands-svenskarna göra för Sverige” och leddes av Örjan Berner. I panelen satt Jonas av Jochnick, kosmetikaföretaget Oriflames grundare, Lars Berg, som varit ledare i flera stora företag i telekombranschen, Barbro Sachs Osher, svensk generalkonsul i San Francisco, Michael Daun, it-entreprenör, Olle Wästberg, tills nyligen generalkonsul i New York samt Erland Ringborg, generaldirektör för Svenska institutet.

– Oriflames kontor ser ut som svenska turistkontor. Svenskheten är något positivt som bör stärkas och bevaras bland utlandssvenskarna. Det kan ge Sverige ett starkare namn internationellt och ju bättre image Sverige har desto lättare är det för svenska företag utomlands att anställa folk och sälja sina produkter, sa Jonas af Jochnick som rådde andra svenska utlandsengagerade företag att avsätta medel i sin marknadsföringsbudget för att stärka

I paneldebatten deltog också (från vänster) Michael Daun, Olle Wästberg och Erland Ringborg.

Sverige bilden utomlands.

– Det kan ske i form av såväl kulturella som kommersiella initiativ, sa han.

Lars Berg som i olika omgångar arbetat sammanlagt 16 år utomlands varnade för det han kallade gnället över Sverige bland utlandssvenskar.

– Det väcker stor förvåning bland utlänningar, sa han och tyckte sig kunna förklara en del av det med att många utlandssvenskar inte är uppdaterade på de förändringar som ägt rum. Den svenska 60-talsmodellen och 70-talets extrema utrikespolitik tillhör nu historien.

– Alla vi svenskar som finns utomlands bör kraftfullt delta där vi kan för att dela med oss av vår kunskap om Sverige, det är min rekommendation, sa Lars Berg.

– Sverige måste sälja sig med andra bilder än den med hängbjörken och den röda stugan med vita knutar, sa Barbro Sachs som efterlyste inrättandet av stiftelser för att underlätta finansieringen av svenska kultursatsningar utomlands och föreslog mer förmögenhetsskatt som finansieringskälla. Förslaget applåderades inte av publiken.

Michael Daun ansåg inte att utlandssvenskar har större ansvar än andra svenskar att vara ambassadörer för Sverige och noterade att det finns ett imageproblem och samarbetsvärigheter på detta område mellan svenskar i utlandet och svenskar i Sverige.

– Som utlandssvensk är man per definition skatteflykting. Att be utlands-

svenskarna göra något för Sverige ter sig därför lite som att be biltjuven tvätta bilen, sa Michael Daun som också förundrade sig något över att man som utlandssvensk inte skulle ha rätta att kritisera Sverige.

Slutligen föreslog han att utlandssvenskar bör spela mindre golf med varandra och mer med andra.

Olle Wästberg konstaterade att svenskar skryter väldigt lite i förhållande till amerikaner och tyckte att lite

mer skryt kunde vara på sin plats.

Erland Ringborg förklarade att hängbjörken och den röda stugan definitivt hör hemma i den Sverige bild som kolporteras utomlands.

– Det är en poäng att vi kan visa vad det moderna Sverige utvecklats ur. Det förstärker bilden av moderniteten, sa han. ■

Årets Svensk i Världen, Margot Wallström, mottar sitt diplom.

BANQUE CARNEGIE LUXEMBOURG

Vision och tradition

DET ÄR EN FRÅGA OM FÖRTROENDE OCH KOMPETENS

Att bli kund i Banque Carnegie är att välja en exklusiv, oberoende privatbank med få kunder per portföljförvaltare.

Banque Carnegie kombinerar den lilla bankens närhet till kunden och de korta beslutsvägarna med Carnegiegruppens stora resurser vad gäller analys och värdepappershandel, främst på de nordiska marknaderna.

Besök gärna vår hemsida www.carnegie.lu och informera Dig om Banque Carnegie's E-banking. Vi erbjuder också private bankingtjänster från Carnegies kontor i London.

Kontakta Claes-Johan Geijer, VD eller Anders Lindbergh, Head of Sales, så berättar vi mera.

Banque Carnegie Luxembourg S.A. utsågs i januari 2004 av Euromoney till 8:e bästa privatbank tillika bästa nordiska privatbank i Luxemburg.

BANQUE CARNEGIE LUXEMBOURG S.A.

5, PLACE DE LA GARE
PO BOX 1141 L-1011 LUXEMBOURG
TEL+352 40 40 30 1
www.carnegie.lu

Äldsta svenska utlandsskolan 125 år

Svenska skolan i Paris är den äldsta svenska skolan utanför Sveriges gränser. I år firar den 125-årsjubileum. Svenska Dagbladets medarbetare i Paris porträtterar den anrika institutionen på rue Médéric

AV BJÖRN ERIK ROSIN

Det stojas på gården till Svenska kyrkan i Paris. Ett kvitter av ungdomliga röster stänker över den som passerar strax utanför på rue Médéric. Ibland stannar väl någon till. Men de flesta i kvarteret har vant sig vid gröna skoltröjor och kanske till och med att någon gång på vintern stöta på bandyklubbor i kvarteret.

Man kan fortsätta över gården efter att först ha begrundat minnestavlan över de svenskar som stupade för Frankrike under Första världskriget. Går in genom en port och blir upplyst om att på tre trappor hittar man Svenska skolan. Jodå, det finns hiss men som jubileumsbesökare vill jag gärna uppleva de andfådda steg som elever och lärare måste ha tagit uppför trapporna här för länge sedan innan moderniteter som hissen förde dem upp till verkligheten.

På tre trappor är lektionerna i full gång även om det kanske ska erkännas

att skolan den här dagen, vid terminsslutet försommaren 2004, går något avstannande i mål. Dessutom har de flesta eleverna just kommit tillbaka från några dagars lägerskola som de för dagen är på väg att summera.

Det är tidigt en onsdagsmorgon i juni och kanske är eleverna är något slaka efter lägret och kanske börjar sommarlovet ta över i sinnena. Men det hindrar inte entusiasmen från lägerupplevelsorna från att flöda över. I ord och i skrift i de summeringar de håller på att göra.

Svenska skolan i Paris. Äldst av alla svenska skolor utomlands. "En trygg utmaning" står det på programbladet från den 15 maj då skolan firade 125 år. Med "Jag behöver lillbrorsan" – ett teaterstycke, svensk-fransk dansgrupp och gästspel från Ulricehamn av Tingvallaskolans kör som förljuvade ljudkulissen i kvarteret med allt från "Vintern ra..." till Olle Adolphsons sköna Österlensång. Och födelsedagstårta

med 125 ljus, fanfar för födelsedagsbarnet och allmänt minglande och smuttande på allehanda tilltalande drycker.

125 ÅR PÅ NACKEN I PARIS. Därmed slår Svenska skolan till och med Svenska klubben (såg dagens ljus 1891) som nestor bland svenska institutioner i den franska huvudstaden. Fast skolan har inte alltid legat på rue Médéric i sjuttonde arrondissementet.

Det hela startade 1878 på Boulevard Ornano i närheten av Gare du Nord. Då byggdes den första svenska kyrkan i Paris, Sofiakapellet. Att det blev nära Gare du Nord torde ha en enkel förklaring. Det var ju där svenskar hamnade då de reste till Paris med den tidens snabbaste kommunikationsmedel, tåget.

Behovet av en svensk skola och en svensk kyrka hade upplevts redan tidigare. Den första större inflyttningen av svenskar till Paris ägde rum kring 1850. Många var timmermän, byggnadsarbetare skulle de ha kallats i dag, ►

► som lockades till Paris när baron Haussmann började riva för att ge luft och ljus och vida boulevarder åt den franska huvudstaden.

I 25 ÅR SKULLE SKOLAN, och kyrkan, ha sin hemvist på Boulevard Ornano. Ibland uppgick elevantalet ända till 25-30. En av lärarna hette Anna Söderblom. Hon var hustru till dåvarande kyrkoherden i församlingen. En man med förnamnet Nathan och som så småningom skulle bli ärkebiskop och fredspristagare.

Det visade sig så småningom att ett stigande antal svenskar föredrog att bosätta sig i de västra delarna av Paris; främst de åttonde, sextonde och sjuttonde arrondissementen. Därigenom kom kyrkan och skolan att ligga alltför långt borta. 1906 såldes kyrkobyggnaden på Boulevard Ornano.

Några år senare hade man hittat ett mer tilltalande läge. På en ödetomt på vad som i dag är rue Médéric, men då hette rue Guyot, skulle de nya kyrko- och skollokalerna från 1913 få den plats de har än idag.

De stora och omvälvande händelserna i Frankrikes historia under 1900-talet undgick förstås inte att påverka skolan och kyrkan. Under första världskriget lämnade de flesta svenska familjer Paris och de tomma skollokalerna blev en fristad under permissionerna för de mellan 100 och 200 svenskar som frivilligt deltog på Frankrikes sida i kriget.

Skolan öppnade på allvar igen 1924. Då med fyra elever. Två år senare hade man rekryterat nitton. Församlingens kyrkoherde Birger Bjurström, far till den kände översättaren och kulturskribenten C G Bjurström, var skolans rektor. Andra världskriget gjorde att skolan åter fick stängas.

Men efter kriget började man på nytt igen. Med ett elevantal som ofta höll sig kring 25-30. Bland eleverna fanns personer som senare blev uppmärksammade hemma i Sverige. Som Maj Ödman till exempel, länge en uppskattad radiostämman.

I DAG HAR SKOLAN LITE MER ÄN 100 elever – 120 om man räknar dem som

Svenska skolans avgående rektor Carola Almquist vid jubileumstårtan.

kommer för onsdagarnas frivilliga svenskundervisning. De flesta går i grundskolan men förskola startade hösten 1998 och hösten 2000 kom gymnasieutbildning som sker i samarbete med Lycée Saint Dominique i Neuilly sur Seine.

Konjunkturerna betyder mycket för skolkullarna. Den planerade, men till slut havererade, fusionen mellan Volvo och Renault i början av 1990-talet innebar ett lyft för skolan. Det ledde bland annat till upprustade lokaler 1994 sedan planerna skrinlagts på att flytta skolan.

– Jag har aldrig varit med om en skola som så aktivt engagerar sig för barnen, säger Roland Hortlund. Han kallar sig för prästfru eftersom han är gift med församlingsprästen Karin Burstrand och de har egna barn i skolan.

SSP kallas skolan i vardagslag. Monica Larsson är en av lärarna där. Hon instämmer i Roland Hortlunds beskrivning:

– Här på SSP har vi stora möjligheter att genomföra en individuell undervisning, säger hon.

Eleverna verkar instämma. Oavsett om de sitter parkerade vid datorer eller ägnar sig åt att tala om vilka deras favoritförfattare är. Just nu verkar det vara Astrid Lindgren, Selma Lagerlöf och Roald Dahl som gäller.

Carola Almquist har precis lämnat Svenska skolan efter åtta år som rektor där (för övrigt hennes andra period på skolan på rue Médéric). Skolan är numera hyresgäst hos kyrkan och det är länge sedan det var självskrivet att församlingsprästen också skulle leda skolarbetet.

– Det positiva har varit kommunikationen med föräldrar och barn. Att alla vill vara med och påverka. Det finns en professionell inställning hos alla, säger hon.

Svenska skolan i Paris är kanske inte stället där man räknar med problemklasser. Men det hindrar inte att det kan finnas problem.

– Många elever som kommer hit har alltid levit i en internationell miljö. Det kan göra dem lite osäkra och rotlösa. Och planeringen blir svår när så många barn är beroende av föräldrar som kommer kortare perioder för något svenskt företag. Svårigheten är att behålla 12-15-åringarna i skolan.

Carola Almquist kan känna sig lite orolig ibland för 125-åringens framtid. Inte bara därför att elevtillströmningen kan skifta. Hon tycker också att det i svensk debatt finns en tendens att beskriva utlandsskolorna som lyx, vilket givit sig tillkänna i form av indragna bidrag och svårigheter att få pengar till möten med andra utlandsskolor, säger hon.

Men vi är ju ändå en viktig del av exportnäring och kulturexport. ■

Välkommen att vara den du är.

Tradition & Vision. En skola ska vara utvecklande – fylld av möjligheter till egna initiativ. Samtidigt som den ska förmedla all kunskap som behövs för ett bättre liv. Den ska ge de bitar du vet att du vill ha, men också visa vägen till det du inte visste att du saknade.

Grennaskolan är ett riksinternat som ligger mitt i Gränna som ligger mitt i Sverige som ligger mitt i världen. En liten skola med stora möjligheter i en liten stad med lika stora möjligheter. Ett perfekt utgångsläge för dig som vill fortsätta vara den du är – och lite till.

Vill du veta mer om Grennaskolan – www.grennaskolan.se.

Grennaskolan Riksinternat, Box 95, SE 563 22 Gränna, Sweden.
Tel +46 (0)390-561 50. E-mail info@grennaskolan.se www.grennaskolan.se

Utlandssvenska ungdomar!

Vill ni tillbringa en sommar i Uppsala där ni kan:

- ☐ studera svenska
- ☐ ta kurser i svensk film, historia, popmusik, litteratur, samhälle, konst
- ☐ delta i resor, bland annat till Stockholm, Värmland, Dalarna, Finland och Lappland
- ☐ delta i kvällsaktiviteter, bland andra sport, film, kulturella evenemang
- ☐ lära känna svenska studenter och svenskt studentliv

Skriv för utförlig information till:

UPPSALA INTERNATIONAL SUMMER SESSION

P. A. Box 1972, 751 49 Uppsala, Sweden
tel: + 46 18 10 23 70 / + 31 13 521 23 88
fax: + 31 13 521 23 89
e-mail: Nelleke.vanOevelen@uiss.org
web site: <http://www.uiss.org>

Jag har en svensk mamma och jag ville verkligen lära mig det svenska språket samtidigt som jag ville tillbringa några veckor i Sverige och ha roligt. Det funkade jättebra! Jag är tacksam att min mamma aldrig lärde mig någon svenska, för då skulle jag förmodligen aldrig ha studerat vid UISS. Jag tillbringade 7 veckor i Uppsala och lärde mig en hel del svenska. Jag hade en fantastisk tid dessutom. Jag gjorde tre härliga resor till Helsingfors, Värmland och Lappland. Jag uppskattade mina enormt duktiga lärare, och all hjälp och vänskap jag fick av personalen. Uppsala är en underbar och vacker stad, som bjuder på ett härligt studentliv. Jag skulle vilja råda alla som vill lära sig mycket svenska och samtidigt ha en fantastisk sommar att åka till Uppsala och UISS. PS. Nu finns det även en vinterkurs!

*Jeroen den Hollander,
22, student,
Nederländerna,
insidegarden@yahoo.com*

UTLANDSTJÄNST

Medföljarnas trygghet – et

Genom att även kvinnorna fått yrkeskarriärer har det blivit mer problematiskt att rekrytera personal till utlandstjänster. Olika initiativ tas nu för att underlätta den medföljandes situation. Arbetsgivarnas skräckscenario är en framtid där rekryteringsbasen för utlandstjänster begränsas till ungkarlar och ungmör.

Under våren har representanter från flera departement diskuterat utlandstjänstens olika aspekter med en referensgrupp från näringslivet och SVIV. Diskussionerna har utmynnat i en rapport som även behandlar villkoren för medföljande på utlandsuppdrag inom det privata näringslivet.

– Vi ser över möjliga förbättringar, säger departementssekreterare Johan Lannering som räknar med att lämna över den färdiga rapporten till näringsminister Leif Pagrotsky i slutet på september.

Men det är fortfarande ovisst om rapporten leder till en statlig utredning, vilket Svenskt näringsliv och SVIV begärde i december förra året.

Sedan tidigare har regeringen tillsatt en utredning för att undersöka villkoren för dem som skickas utomlands i statlig tjänst. I våras lämnades ett betänkande som SVIV har yttrat sig över. Riksdagen får en proposition under hösten och nya lagar kan tidigast träda i kraft i januari 2006.

I SITT YTTRANDE PASSAR SVIV:S generalsekreterare Örjan Berner och styrelseledamoten Björn Ström på att protestera mot att de statligt anställda särbehandlas. "Den personal, som är en förutsättning för en konkurrenskraftig och framgångsrik svensk export, får inte sina problem utredda, vilket minst sagt är uppseendeväckande" skriver de. Majoriteten av den svenska personalen i utlandet arbetar för näringslivet.

Vidare föreslår SVIV att staten/ar-

betsgivaren tecknar en medföljandeförsäkring om en miljon kronor, vilken utfaller om den utsände avlider. Medföljarna blir ofta ekonomiskt beroende av sin partner och tjänar under utlandsåren inga egna pensionspoäng. Vid skilsmässa eller dödsfall drabbas den här gruppen extra hårt. SVIV påpekar därför det rimliga i att giftorätt införs i de allmänna pensionerna, något som tillämpas i många andra länder. Det skulle även gynna kvinnor som bor i Sverige och som tjänar mindre än maken.

– DET ÄR MINST SAGT egendomligt att giftorätt föreligger i lön men om en del av denna uppskjuts och kallas pension, då blir den simsalabim enskild egen-

"Arbetsgivarnas skräckscenario är en framtid där rekryteringsbasen för utlandstjänster begränsas till ungkarlar och ungmör."

dom, säger Björn Ström.

Införande av giftorätt i ålderspensionen diskuterades inför den stora pensionsreformen och ambitionen var att hitta en lösning. Men eftersom kvinnorna lever längre visade det sig bli för dyrt att omfördela pensionerna på det viset. Med principen en krona in, en krona ut i ett självfinansierat pensionssystem gick det inte ihop.

ett problem som måste lösas

AV AMELIE EHRENSVÄRD CARDELL

Vad det gäller premiepensionen är det däremot möjligt att föra över sin del på maka/make. I så fall skrivs pensionen ner med 14 procent just för att täcka kvinnornas högre medellivslängd.

I det norska socialförsäkringssystemet är det möjligt att göra egna inbetalningar under utlandsvistelsen. På så vis behåller man rätten till sina trygghetsförmåner efter återkomst till Norge. Men det svenska socialförsäkringssystemet medger ingen sådan möjlighet.

ÄVEN DEN FRÅGAN FANNS på dagordningen inför pensionsreformen men mönstrades bort beroende på svårigheten att definiera målgruppen och på att staten i så fall skulle konkurrera med de privata försäkringsbolagen.

Medföljandepensioner från arbetsgivaren har blivit allt vanligare men är inte så mycket att hurra för om det är den enda man ska leva på. Utlandsvillkorsutredningen föreslår en dubbling av dagens pensionspremieinbetalning för medföljare till statligt anställda. Utredaren yrkar också på ett medföljartillägg anpassat till prisnivån på orten.

Inom det privata näringslivet är det högre nettolön till den utskickade som ska gottgöra att den medföljande måste ge upp sitt arbete i Sverige.

Den som åker med sin statligt anställda maka/make behåller det bostättningsbaserade försäkringsskyddet till lägsta nivå under förutsättning att han eller hon är gift. För sammanboende gäller samma regel som för medföljande till privatanställda, det vill säga att man blir utskriven ur systemet om

utlandsvistelsen pågår mer än ett år.

OM DEN MEDFÖLJANDE SLUTAR att förvärvsarbeta i Sverige i samband med

“Det är egendomligt att giftorätt föreligger i lön men om en del av denna uppskjuts och kallas pension då blir den simsalabim enskild egendom”

utlandsvistelsen upphör också rätten till sjukdomsgrundande inkomst (SGI) efter tre månaders tid. Utlandsvillkorsutredningen föreslår att medföljarna får behålla samma sjukdomsgrundande inkomst som gällde vid utresan. Näringslivet önskar att liknande regler ska utformas för medföljande till utsända av en privat arbetsgivare.

– Den medföljare som är sjuk vid återflykten till Sverige har inte rätt till sjukpenning eftersom det inte finns någon inkomstförlust som skall ersättas. För den som är gravid och inte hinner jobba i Sverige 240 dagar före nedkomst fullgörs inte kvalifikationstiden för rätt till full föräldrapenning. Den som är arbetslös efter utlandsvistelse uppfyller som regel inte heller kvalifikationsreglerna för rätt till A-kassa, även om man betalt medlemsav-

giften under utlandsåren, förklarar Sofia Bergström, socialförsäkringsexpert på Svenskt Näringsliv.

Däremot får man efter återflytt till Sverige tillgång till de bostättningsbaserade försäkringsskydden, t.ex. barnbidrag. Vid behov har man också rätt till försörjningsstöd. Socialbidrag har varit räddningen för många fränskilda hustrur eller änkor som ensamma återvänder till Sverige efter flera år med maken utomlands.

Bland de utlandsfödda medföljarna (över 33 procent inom UD) uppstår ytterligare ett problem. Oavsett kvalifikationer har det många gånger visat sig svårt för dem att få arbete.

– **UTAN ARBETE INGEN** inkomst och ingen tillgång till stora delar av det svenska trygghetsnätet, säger Gabriella Augustsson, kansliråd vid UD:s personalenhet.

Statligt anställda och deras medföljare har, till skillnad från utlandsstationerad personal i det privata näringslivet, en överhoppningsbar tid i A-kassan på sju år. Förslaget är att tiden utökas till tolv år för att bättre svara mot utlandsposteringarna som ofta varar i tio år.

Allt färre nöjer sig med att åka med för att sköta hem och barn. För att underlätta för den medföljande att få arbete har UD tecknat bilaterala avtal med flera länder. UD står också bakom en nordisk hemsida med adressen www.scandinaviansabroad.net där den som vill kan lägga ut sin CV. Men för de som måste byta land var och vartannat år är det inte lätt. Om barnen är

ATT FÖLJA MED

Ett spänn

Anna Ericsson.

Att följa med sin partne
bli både berikande och ö
rigt spännande med nyt
nytt språk, och ett ekon
blivna pensionspoäng, k
nollning i socialförsäkrin

► med på äventyret krävs det många gånger att en av makarna är hemma på heltid.

– Via en stiftelse delar UD ut ett litet bidrag till studier och inköp av datorer för att medföljarna ska kunna underhålla befintlig kompetens och utveckla ny, berättar Gabriella Augustsson.

För företagen är den utsända personalen redan i särklass dyrast. Ytterligare kompensation är knappast möjligt, enligt Ulf Grufman före detta utlandspersonalchef på Ericsson och med 30 års egen erfarenhet av boende, studier och arbete utomlands.

– Vi ger ett kontraktsförslag och informerar så tydligt som möjligt om vad familjen bör undersöka innan den fattar beslutet att flytta. Men vi kan naturligtvis inte gå in och detaljreglera ett äktenskap och bestämma hur makarna ska fördela sina pengar inbördes. Staten borde dock göra mer för att underlätta för medföljarna, tycker han.

– Håll nätverket i Sverige levande medan du är utomlands och snåla inte med besök på din gamla arbetsplats, råder Ulf Grufman bestämt.

– Det har blivit vanligare att familjen stannar kvar i Sverige. Men i de

“Medan andra länder bibehåller utsänd personal i sitt eget socialförsäkringssystem, gör den svenska staten tvärtom och förlorar mycket pengar på kuppen.”

flesta fall är det ingen lyckad lösning, säger Göran Sjödin, utlandspersonalchef på SAS.

BÅDE ULF GRUFMAN och Göran Sjödin har under våren deltagit i den referensgrupp som diskuterat problem som drabbar företagen och deras utsända personal. En fråga som dryftats med näringsdepartementet är konsekvenserna av de nya beräkningsgrunderna för sociala avgifter som infördes 2001.

Reglerna medför kraftiga fördyrningar för företagen utan mervärde för vare sig företagen eller de anställda. Följden har blivit att många företag låter sina anställda omfattas av arbetslandets socialförsäkringssystem.

– Medan andra länder strävar efter att bibehålla utsänd personal i sitt eget socialförsäkringssystem, så gör den svenska staten tvärtom och förlorar mycket pengar på kuppen. Jag förstår inte hur dom tänker, säger Göran Sjödin.

Nyordningen kan också leda till förlorade svenska arbetstillfällen. Både Norge och Danmark har skatteregler som underlättar för näringslivet att skicka medarbetare utomlands. Om SAS har att välja bland tre lika kompetenta personer, varav en är dansk, en norsk och en svensk, talar kostnadsaspekten till svenskens nackdel.

– Samtidigt uppstår ett annat dilemma när företaget går dåligt. Då blir det svårare att hitta personal som är villig att åka ut, eftersom de samtidigt åker ut ur trygghetssystemet, fortsätter Göran Sjödin. Till slut har vi kanske inga medföljare att ta hänsyn till... ■

andande men riskfyllt uppdrag

r på utlandsuppdrag kan
ödesdigert. Både knott-
t land, nya vänner och
omiskt vågspel med ute-
karriärmöjligheter och
ngssystemet som insats.

AV AMELIE EHRENSVÄRD CARDELL

Ett gott råd innan du ger klar-
tecken till att bli medföljande
vid en utlandsflytt är att
du tar reda på hur flytten
påverkar din ekonomi. Se
också till att skaffa ett eget syfte med
utlandsvistelsen, råder flera av de med-
följare som SVIV har talat med.

– Hitta på vadsomhelst som gör dig
nöjd och stolt. Allt från att helhjärtat
umgås med barnen till att lära dig hop-
pa fallskärm, plugga på distans eller
skaffa ett jobb. Huvudsaken är att du
har din egen agenda, anser Catherine
Ehrensverd, vice vd och delägare i tele-
fonbolaget EMM.

Nyförlovad lämnade hon arbetet på
banken och följde med sin blivande
man till Australien. Att bli "tvingad"
till uppbrott såg Catherine Ehrensverd
som en möjlighet att ta sig en funde-
rare, att få omvärdera vad hon egentli-
gen ville med sitt liv. Under de fem ut-
landsåren hann hon bli tvåbarnsmor,
samtidigt som hennes arbetskarriär tog
en ny spännande vändning.

– Tillåt dig inte att hamna i ett händelse-
vakuum. Sätt fart direkt, rekom-

menderar hon. Det som ska
bli ett år utomlands kanske
blir tio. Skaffa ett eget nät-
verk. Våga träffa folk som du
inte känner, gärna utanför
svenskkolonin, och låt dig
inspireras. Med en egen mål-
sättning stärker du din själv-
känsla och den är viktig att
ha med sig i bagaget hem,
säger hon.

FÖR EN FÖRETAGSAM medföl-
jare öppnar sig en värld full
av möjligheter. Det går att ta
sig förbi hinder som arbets-
tillstånd, språk och en föräl-
drad kvinnoyn. Rosanna
Bille som gjorde mannen säll-
skap till Pakistan involverade sig i
humanitärt hjälparbete. Lärdomarna
blev grundplåten till hennes nya sven-
ska företag Green Grass som sysslar
med "life coaching".

Men meningsfull sysselsättning med-
för inte alltid ekonomisk trygghet. Ju-
risternas råd är att man försöker göra
upp inom familjen.

Björn Ström och Kerstin Gustafson
har tillsammans över 50 års erfarenhet
av juridiska frågor vid utlandstjänst.
Under årens lopp har de träffat många
medföljare som ångrar att de lämnade
saken i ödets händer.

I en gemensamt skriven bok rekom-
menderar de att inför en utresa upp-
rätta ett skriftligt och juridiskt bindan-
de avtal med sin make/maka. Ett dylikt
avtal bör reglera betalning för studier
för att reaktivera yrkeskunskaper, er-
sättning för din försämrade löneut-
veckling på grund av frånvaron från
arbetsmarknaden, samt kompensation

Rosanna Bille.

för din reducerade ålderspension.

Dessutom är det viktigt att ta reda
på vilken lag som gäller, den svenska
eller den i bosättningslandet och att
ange vilken domstol man önskar ska
avgöra en eventuell tvist.

– Gå igenom ditt försäkringsskydd.
Får du tjänstledigt från ditt jobb? Vad
gäller vid skilsmässa, dödsfall eller
sjukdom? Ordentliga förberedelser är
enormt viktiga, påpekar Björn Ström.

ANNA ERICSSON VAR BARA 22 år när
hon avbröt sina studier vid GIH för att
följa med pojkvännen till Schweiz.
Först efter fem år fick hon formellt till-
stånd att studera och arbeta i landet,
vilket hon utnyttjade genom att gå på
en hotellskola. Dessförinnan hade
Anna Ericsson hjälpt till ideellt på en
ridskola, varit tillfälligt anställd på ett

► svenskt skidföretag och i omgångar varit hemma i Sverige för att vikariera som lärare. Efter åtta år tog förhållandet slut.

Tillbaka till fosterlandet. Trettio år och singel, utan bostad, utan jobb, utan a-kassa och så gott som inga intjänade pensionspoäng. Det kunde ha blivit hur tufft som helst. Men Anna Ericsson hade tur. Trots att det saknades skriftliga löften gick den före detta pojkvännen med på att ersätta henne för det som hon ekonomiskt hade gått miste om på grund av utlandsåren.

– Det var jobbigt att ta upp diskussionen men han var jätteschysst och förstående. Jag har aldrig ångrat att jag följde med till Schweiz. Tvärtom. Utan den erfarenheten med nya språk och berikande vänner från hela världen hade jag aldrig varit där jag är idag.

Anna Ericsson sitter nu som vice vd och delägare i eventbolaget Eventyr i Stockholm. Hon trivs med att inte längre vara ekonomiskt beroende av någon.

– Det var det svåraste. Att inte ha sina egna pengar. Men även om man sitter i en rävsax så är det bättre att lämna ett destruktivt förhållande än att stanna för försörjningens skull, tycker hon.

”Tillåt dig inte att hamna i ett händelsevakuum. Sätt fart direkt. Det som ska bli ett år utomlands kanske blir tio”

ANKI ROSANDER DREV EGET företag i Sverige och hade gått ner i arbetstid för att hinna med barnen medan mannen satsade på karriären. Pensionspoäng var ingenting som hon funderade på just då. Maken fick arbete i Japan med hög tjänstepension, men ingen medföljandepension till hustrun. Efter nära sex år utomlands flyttade familjen hem och Anki Rosander återupptog sin tygagentur. Tre år senare ansökte maken

om skilsmässa.

– Jag var tvungen att hitta ett fast arbete. Men en kvinna i femtioårsåldern stod inte så högt i kurs. Jag sökte över 50 jobb innan jag fick napp. Den pension som min man tjänade in medan vi levde ihop får hans nya fru njuta av istället, säger Anki Rosander.

Det stora flertalet medföljare är allt

Catherine Ehrensvärd.

jämt kvinnor, men männen blir successivt fler. I trebarnsfamiljen Hammargren var det först Anna som reste med Henrik för Sidas räkning till Kenya. När Anna fick jobb på ambassaden i Paris såg Henrik fram emot att ta hand om de små barnen och hushållet.

– Som manlig medföljare är det nog lättare att bli isolerad. De flesta nätverk är kvinnliga och där är en man inte automatiskt välkommen, säger han.

Så här i efterhand inser Henrik Hammargren att det hade varit bättre att skapa vuxenkontakter via ett eget intresseområde istället. Efter två år hemma löste det sig ändå genom att han fick ett ettårigt projektuppdrag vid OECD i Paris.

– Stimulerande förstås men det är också ett högt pris man får betala när båda jobbar utomlands utan anhöriga i närheten. Vi får köra ett lapptäcke med au-pairer och både jag och barnen sak-

nar dagarna med varandra, säger Henrik Hammargren som nu har några månader kvar på sitt uppdrag.

– Att ordna barnpassning så att vi bägge kan arbeta är dyrt. En plats på ett internationellt dagis i Paris kostar cirka 100 000 kronor per läsår. Statligt anställda på utlandsuppdrag betalar kommunalskatt i Sverige men har än så

länge inte tillgång till maxtaxan. Utlandsvillkorsutredningen föreslår dock att maxtaxan ska införas för den här gruppen.

LENA MAIORANA HAR NYLIGEN sagt upp sig från en tjänst som tandsköterska efter flera års tjänstledighet som hon tillbringat i Italien där maken arbetar.

– Jag känner en viss tillförsikt om att få jobb när jag kommer tillbaka och då tjänar jag nog på att omförhandla lönen. I Italien är det mer socialt accepterat att vara hemma med barnen och jag trivs jättebra med det. Helgerna ägnar vi åt varandra istället för att storhandla och storsstäda. Att stressa till jobbet och slänga på tre barn överallt är inget jag längtar efter just nu.

Giftorätt i pension borde vara en självklarhet, tycker hon, liksom alla andra som SVIV har talat med. ■

Boktips med kom-i-håg-listor inför utlandsflytten

Medföljande vid utlandstjänst – problem och möjligheter av Björn Ström och Kerstin Gustafsson

Praktisk vägledning för medföljarna finns hos UD

Arbete utomlands – PTK

INTERNATIONAL BACCALAUREATE

på
Hvitfeldtska gymnasiet i Göteborg

Hvitfeldtska gymnasiet i Göteborg erbjuder samtliga årskurser av det treåriga internationella gymnasieprogrammet, som leder fram till internationell studentexamen – international baccalaureate.

är en internationellt erkänd utbildning och ger tillträde till universitet och högskolor i ca 110 länder.

Undervisningen sker på engelska. Hvitfeldtska gymnasiet är en traditionsrik skola i Göteborg, centralt belägen och med ett brett urval studievägar inom den svenska gymnasieskolan.

Närmare upplysningar lämnas av
studierektor – coordinator
Agneta Santesson eller
studierektor Carl-ric Lomvist.

Telefon 31-367 623 22
Fax 31-367 6 2

Adress Hvitfeldtska gymnasiet
Ektorsgatan 2, -411 33 Göteborg
agneta.santesson@educ.goteborg.se
Besök vår hemsida .hvitfeldt.goteborg.se

UPPSALA
UNIVERSITET

Bo utomlands – läs i Uppsala

Var du än befinner dig i världen kan du läsa på distans vid Uppsala universitet. Allt du behöver är en dator med internet-uppkoppling.

Kursutbud och anmälningsblanketter hittar du på

www.uu.se/utbildning

Du kan också få information från Studerandeexpeditionen:

Tel: +46 18 471 47 10

Fax: +46 18 471 19 73

stud.exp@uadm.uu.se

Sök senast 15 oktober (inför våren) eller 15 april (inför hösten)

I härlig miljö i centrala Berlin erbjuder Svenska Skolan

- svensk läroplan med individuellt anpassad tyskundervisning och förstärkt engelska.
- åldersintegrerat låg- och mellanstadium.
- handledning för högstadieläver i samarbete med Sofia distans.
- kompletterande svenska, från förskole- till gymnasienivå.

Kontaktperson rektor Liv Jofjell
Telefon: +49 (30) 86 49 59 30
Fax: +49 (30) 86 49 59 31
e-mail: schule@snafu.de
www.svenskaskolan-berlin.de

SVENSKA I SVERIGE

Läs svenska i universitetsstaden Lund

Ta en sommarkurs, eller förbered svenskan inför universitetsstudier.

Har du inte möjlighet att komma hit?

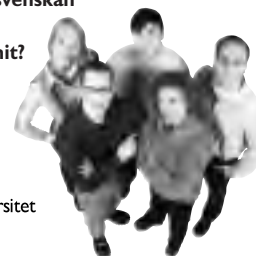
Vi erbjuder kurser på distans.

Besök vår hemsida!

Folkuniversitetet

Kursverksamheten vid Lunds universitet

www.folkuniversitetet.se/isu

Välkommen till Saltsjöbadens Samskola!

Lugn och ro, duktiga lärare, många individuella valmöjligheter, internationella profiler och inspirerande miljö – stimulerande förutsättningar för goda studieresultat! Och för en skoltid som är rolig och ger vänner för livet. I Saltsjöbadens Samskola finns grundskola år 7-9 och gymnasieprogram med elever från hela Sverige.

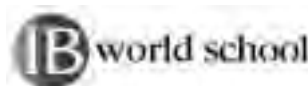
Skolår 7-8-9, välj mellan tre
profilklasser – unika för
Saltsjöbadens Samskola:

- Internationell
- Idrott och hälsa
- Naturvetenskap

Gymnasieskolan, tre program med
spännande inriktningar:

- International Baccalaureate
- Samhällsvetenskap -global, -ekonomi
- Naturvetenskap -astronomi,
-matematik data, -natur

Läs mer på
www.samskolan.org

SALTSJÖBADENS
SAMSKOLA
KUNSKAP
KULTUR
GLÄDJE
NATUR

I Sven Hedins genom Gobi

Upptäckaren och äventyraren Sven Hedin blev en av alla tiders mest kända svenskar i världen.

Sommaren 1927 inledde han sin sista stora expedition i Centralasien. SVIV:s redaktör Axel Odelberg, som arbetar med en biografi över Hedin, har rest i hans fotspår och återupptäckt glömda platser som Hedin har skildrat.

TEXT OCH FOTO: AXEL ODELBORG

På Marco Polos tid var Khara Hoto en blomstrande stad på Sidenvägen. För 700 år sedan övergavs den. Idag återstår bara stadsmuren och spridda byggnadsrester, till hälften täckta av ökensanden.

ns fotspår i ökn

En ryslig håla, skrev Sven Hedin då han upprättade basläger i Baotou inför sin stora expedition västerut genom Inre Mongoliets och Sinkiangs öknar 1927. Då hade staden 60 000 invånare. Dagens Baotou är en brusande miljonstad som i stort sett bara har läget gemensamt med Hedins rysliga håla. Jag frågar förgäves efter rester av den magnifika stadsmur som syns på filmen från Hedins expedition. Den är bortsvept i likhet med dåtidens smala gränder och låga hus i soltorkad lera.

I deras ställe finns ett regelbundet rutnät av breda livligt trafikerade boulevarder och hus på 10-20 våningar. Fasaderna är täckta av reklamskyltar och i varje kvarter tycks det finnas ett internetkafé. Dagens Baotou utstrålar ekonomisk dynamik och tilltagande välstånd. Huvudnäringar är kolbrytning, mineralutvinning och järn- och ståltillverkning. Som det moderna

industrialiserade Baotous skapare hyllas en man som hette Ding Daoheng. Han deltog i Hedins expedition och upptäckte stora järnmalmsfyndigheter i närheten av Baotou.

FRÅN BAOTOU FÖLJER JAG Hedins spår mot den gamla klosterstaden Beili Miao. Först på en nybyggd fyrfilig motorväg österut mot den autonoma provinsen Inre Mongoliets huvudstad Hohhot. Sedan viker vi av mot norr på ännu en bred nyanlagd väg som mjukt kurvar upp genom ravinerna mot det mongoliska höglandet. Det är ett glest befolkat stäpplandskap som böljar fram i mjuka terrängvågor mot bergskammar vid horisonten. I fjärran betar hjordar av får och nötboskap. Här och var ligger byar med odlingsmark. Av forna tiders stora hästhjordar och mongoliska nomadtält syns inte längre många spår. Den traditionella mongoliska livsstilen har fått ge vika för de

inflyttade kinesernas.

Efter femton mil är vi framme i Beili Miao, en gång ett stort och viktigt kloster i den lamabuddistiska världen. Hedin kom dit för att träffa en man som han hade mött ett kvartssekel tidigare i Tibet, Panchen Lama, tvåa i den lamabuddistiska prästhierarkin efter Dalai Lama. De båda buddistiska kyrkofurstarna befann sig vid den tiden i konflikt och Panchen Lama hade lämnat Tibet hade gått i exil i Beili Miao-klostret.

Jag undrar om det stora klostret alltså finns kvar men får beskedet att det är rivet och ersatt av en stor torg- och parkanläggning. Invid dess västra långsida har dock ett mindre tempel överlevt. En ung munk guidar runt anläggningen. Plötsligt genljuder den buddistiska helgedomen av ett bekant musikstycke som jag strax identifierar som Gärdebylåten. Laman trevar innanför sina saffransröda tygsjok och fiskar fram ljudkällan; en ringande Ericsonsmobil.

PÅ VÄGEN UT UR TEMPLET passerar jag en lama som förefaller gammal nog att kunna minnas Hedins visiter i Beili Miao. Via min kinesiske tolk och vägisare försöker jag inleda ett samtal men han ser bara oförstående på oss innan han reser sig och går. "Han förstår inte kinesiska. Han talar bara mongoliska", förklarar en yngre lama. ►

En ryslig håla skrev Sven Hedin om Baotou 1927. Idag är det en brusande miljonstad. Det moderna Baotou grundades av en av deltagarna i Hedins expedition.

nomadiserande herdar slog upp sina jurtor men den livsstilen är inte uppskattad av Peking som avkräver herdarna en fast bostad.

VI BLIR BJUDNA PÅ TE av en ung kines som berättar att han läser datakunskap på universitet i Hohot. Föräldrarna är ute och vallar familjens boskap någonstans på den karga stäppen. Några 100 meter bortåt öster på bron över den uttorkade floden skramlar ett tåg förbi söderut mot Hohhot. En tupp kacklar på gårdstaket. Från en krok i den spartanska herdebostaden dinglar en Nokiamobil.

Färden fortsätter mot sydväst. Luften fylls av ett gult dis från stoff som den hårda vinden virvlar upp från marken. Vi stoppar för natten i en bondby som ligger i norra utkanten av det bördiga slättland som sträcker sig nordvästvärt från Gula floden mot bergskedjan Lang Shan. Den heter Shitouji, har ett 1 000-tal invånare och ett primitivt gästgiveri utan andra sanitära bekvämligheter än byns gemensamma torrdrass 500 meter nedåt gatan, med tre holkar vardera för män och kvinnor.

Men det finns gott om förstklassiga livsmedel, maten som lagas i det primitiva köket är delikat och variationsrik, vårdhusvårdinnan bär sin mobil i ett band kring halsen och på vårdshuset skräpiga bakgård reser sig en enorm mobiltelemast. Kina moderniseras i omvänd ordning. Först kommer den senaste tekniken. Avlopp och rinnande vatten däremot hör ännu framtiden till för invånarna i Shitouji och andra avlägsna byar i Kinas landsort.

Jag är inte den förste Hedin-forskare som övernattat på vårdshuset berättar vårdinnan som heter Da Cui'e. För att par år sedan gästades det av en grupp forskare från universitetet i Peking och förra året passerade tre tyskar i samma ärende.

FRÅN SHITOUJI KÖR VI MOT nordväst på en nybyggd asfaltväg genom ett pass i

► Dagens Beili Miao har 10 000 invånare och uppvisar ett påtagligt välstånd. Husens fasader är väl underhållna och på gatorna glider en och annan glänsande japansk stadsjeep förbi. Från en jättelik väggmålning mot en bakgrund bestående av de numera utplånade tvillingtornen World Trade Center blickar Deng Hsiaopings vemdiga ögon ned mot mig som något slags svar på min outtalade fråga om välståndets ursprung.

Deng Xsiaopings marknads-ekonomiska reformer har utlöst febril tillväxt och snabbt stigande levnadsstandard långt bortom Peking och storstäderna i öster. Men det finns också en mer konkret förklaring. Den stavas titan och andra värdefulla mineral som utvinns under det mongoliska stäppgräset.

FRÅN BEILI MIAO FAR JAG mot väster.

Vägen löper jämn och spikrak över den vindsvepta trädlösa stäppen. Vid Khuijertu, en annan plats där Hedinexpeditionen länge hade läger, ligger några gårdar utspridda i det trädlösa gräsländet. Khuijertu gol, floden där Hedins expedition vattnade sina 260 kameler är nu blott en torr bädd av sand och lera och gräset som då var grönt och saftigt är numera grått och förtorkat.

Över gårdarna i soltorkad lera höjer

Det kinesiska undrets skapare Deng Xiaoping blickar ned från en jättelik väggmålning med de numera utplånade tvillingtornen World Trade Center som bakgrund.

sig master med små vindsnurror som genererar el i den eviga blåsten och tv-paraboler vänder sig mot osynliga satelliter på himlavalvet. Förr var Khuijertu en lägerplats där Inre Mongoliets

Lang Shan-bergen. Hedin färdades hela tiden norr om Lang Shan men min kinesiske guide säger att det inte går idag. Delar av området norr om bergen är militärt skyddsområde och där får inga utlänningar passera.

Vägen genom bergen slingrar vackert utmed en uttorkad flodbädd. Efter någon timme kör vi ut ur bergen och färdas genom ett platt och sterilt ökenlandskap. Vårt mål är att söka rätt på klostret Shande Miao, en annan av Hedin-expeditionens lägerplatser. Asfalten tar slut och jeepen skumpar fram på två ojämna hjulspår genom den färglösa lätt böljande halvöknen. Efter några timmars färd stannar vi i en liten by för att fråga om vägen. Vi har klostrets ungefärliga koordinater men det är allt. Vi vet inte ens om det existerar längre.

Min guide börjar fråga ut folk i byn men jag ser dem alla skaka på huvudet ända tills en äldre man i fyrkantiga glasögon dyker upp. Han heter Yang

Shulin och har bott i trakten sedan mitten av 60-talet. Han vet var klostret ligger och lovar att visa vägen.

SÅ BÄR DET AV PÅ KNAFFT synliga

hjulspår över öken-sanden och stäppgräset. Vi korsar den ena uttorkade flodfåran efter den andra, klättrar över ås efter ås och passerar förbi enstaka kamelflockar. Efter fyra mil och en dryg timmes färd, från toppen av en bergskam ser jag plösligt Shande Miao breda ut sig på en sluttning någon kilometer bort och fylls av upptäckandets glädje. Kanske är jag den förste västerlänning på platsen sedan Hedin var här för mer än 75 år sedan.

Då fanns ett 1 000-tal lamor i denna ensligt belägna klosterstad som dessutom då var omgiven av bostäder för

”Kina moderniseras i omvänd ordning. Först kommer den senaste tekniken”

folk som servade klostret med olika tjänster. Idag ligger Shande Miao helt öde och förött. Efter kommunisternas seger i inbördeskriget 1949 avfolkades

klostret. I början av 60-talet fanns bara en handfull munkar kvar. Sedan kom kulturrevolutionen och den praktfulla anläggningen vandaliserades och förvandlades till ruiner.

– Detta var Maos verk, säger min guide som är uppenbart störd över kulturrevolutionens framfart med Kinas gamla kulturarv

Bland skärvorna på marken hittar jag ett gammalt kopparmynt och en liten buddhafigurin. ▶

Resterna av den gamla klosterstaden Shande Miao som förstördes av Mao Tsedongs kulturrevolutionärer. För 70 år sedan fanns där 1000 buddistiska munkar.

Sällsynt möte i öknen. Guiden Li Wenquan (med ryggen mot kameran) frågar om vägen genom Svarta Gobi.

► **DEN NATTEN STANNAR VI** i en liten by som heter Tukemu, en annan plats som passerades av Hedin-expeditionen. I söder reser sig väldiga sanddyner till kanske 100 meters höjd. Där filmades några av expeditionens medlemmar åkandes skidor utför de sandiga branterna.

En hård vind får byns vindkraftverk att snurra febrilt. Mörka moln tornar upp sig i öster och på morgonen regnar det över öknen. Vi har 70 mil kvar att köra västerut genom Gobiöknen för att nå staden Dalain Hob vid den flod som på Hedins tid kallades Etsin Gol men som på moderna kartor bär namnet Rui Shui.

Hedins kamelkaravan avverkade den distansen på ungefär en månad. Vi har beräknat att det kommer att ta oss två till tre dagar. I själva verket når vi Dalain Hob lagom till middag samma dag, för där vi väntade oss att finna gropiga hjulspår genom ökensanden breder nu en spikrak asfaltväg ut sig, så nybyggd att den inte finns på våra kartor. Sand viner som snödrev över

vägbanan och bildar drivor i kanterna.

Staden Dalain Hob, eller Egina som den också kallas, fanns inte på Hedins tid. Då befolkades området av nomadiserande Torgutmongoler och fortfarande finns ett påtagligt mongoliskt folkinslag men hankineserna är i majoritet och den traditionella nomadiserande mongoliska livsstilen är på utdöende i Kina.

Etsin Gol löper som ett grönt band genom öknen, en nordsydlig vegetationsremsa, några kilometer bred, som delar Gobi i två hälfter. Här vilade Hedinexpeditionen ut under flera månader på hösten 1927 och upprättade en meteorologisk mätstation. Det var en av expeditionens huvuduppgifter att studera vind- och väderförhållanden utmed färdvägen. Uppdragsgivare och finansiär var tyska Lufthansa som planerade en flygförbindelse från Berlin via Moskva till Peking.

MINNET AV HEDIN LEVER ÄN i trakten och jag erbjuds köpa en vattenhink som han sägs ha lämnat efter sig. Jag försöker lokalisera expeditionens lägerplats men ingen vet längre var den låg. Sedan letar jag mig fram till Khara Hoto, en ruinstad i öknen några mil öster om Etsin Gol som Hedin passerade och dokumenterade.

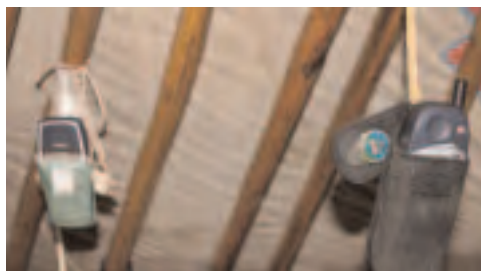
Här passerade Marco Polo för 800 år sedan. Han kallar den för Etsina. Då blomstrade den. Sedan

försköts flodfåran mot väster, vattenbrist uppstod och staden övergavs. Den återupptäcktes i början av 1900-talet av den ryske arkeologen Pjotr Koslov som grävde bland ruinerna och gjorde stora och kulturhistoriskt värdefulla fynd som fraktades till Sankt Petersburg där de sedan dess finns i Eremitaget.

För detta är Koslov hatad av många i trakten. De ser honom som en rövare.

Tian Zhiwei, 21-årig herdeson som studerar datakunskap i Hohhot

Från taket i den primitiva herdebostaden hängde två Nokiamobiler.

Genom Sinkiangs öknar, där Hedin färdades med oxkärra, löper idag en nybyggd, fyrfilig motorväg.

När vi tankar på väg ut ur Dalain Hob och det kvinnliga bensinstationsbiträdet ser att det sitter västerlänningar i bilen avkräver hon oss besked om våra nationaliteter och gjuter sedan galla över rysar i allmänhet och Koslov i synnerhet.

Väster om Etsin Gol breder Khara Gobi, Svarta Gobi, ut sig, mil efter av steril grusöken. Här finns inga vägar, inga skyltar och ingen att fråga om riktningen, bara gropiga hjulspår som ibland delar sig. I två dagar navigerar vi oss fram genom detta storslaget ödsliga landskap där det enda som rör sig är dammiga tromber och enstaka antiloper. Gång på gång kör vi fel. Bara tack vare min GPS-navigatör hittar vi till slut fram till den lilla ökenhålan Mazhongshan i Kansu-provinsen

När Hedin korsade Svarta Gobi var det vinter med snöstormar och temperaturer ned mot minus 30. Kamelerna dog den ena efter den andra av brist på bete och Hedin drabbades av gallstensanfall vilket tvingade honom att slå läger och ligga still mitt ute i öknen i väntan på att resten av expeditionen skulle nå fram till mer civiliserade trakter var-

ifrån en undsättningspatrull kunde sändas ut.

Det dröjde flera veckor. Hedin firade både jul och nyår 1927-28 ute i det kalla tältet i öknen innan han kunde undsättas. Platsen heter Sebistei och ligger ett tiotal mil norr om Mazhongshan, precis på gränsen till Mongoliet. Jag vill ta mig dit men har blivit avrådd från att försöka utan tillstånd från militären. Kinesiska soldater skjuter först och frågar

sedan, om de frågar alls, löd varningen.

I MAZHONGSHAN SOM ÄR ett garnisonssamhälle sökte min guide upp den militäre befälhavaren för att be om tillstånd. När han återvänder är det i sällskap med tre beväpnade gendarmer. Ett besök Sebistei är helt uteslutet och till Mazhongshan borde jag aldrig ha kommit, säger de. Hela området är stängt för utlänningar eftersom, får jag

Uiguriska kvinnor dansar för turisterna i Sinkiangs huvudstad Urumchi. På Hedins tid var Urumchi en liten stad i saltorkad lera. Idag har Urumchi 3 miljoner invånare och en skyline som är taggig av skyskrapor

► höra, man har problem med muslimska Ujguriska terrorister som flyr över gränsen till Mongoliet där de beväpnar sig. Sedan berättar de om två tyskar som försökte ta sig till Sebestei förra året. Bilen blev sönderskjuten och tyskarna hamnade i fängelse.

Gendarmerna studerar mitt pass, gör lite anteckningar och säger att vi måste lämna Mazhongshan följande morgon. Vi får heller inte fara vidare västerut genom öknen i Hedin-expeditionens spår mot Mingshui som jag hade planerat. Vi måste köra tio mil söderut innan vi får fortsätta västerut på huvudvägen mot Hami, Turfan och Sinkiang-provinsens huvudstad Urumchi.

NÄR VI NÄR URUMCHI har vi färdats mer än 500 mil sedan Peking och efter Baotou har resan nästan oavbrutet gått genom öknen eller ökenliknande områden. Det mesta av västra och norra Kina

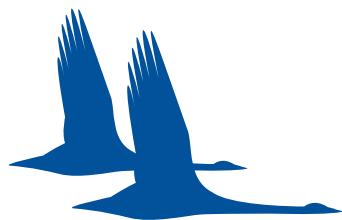
består av steril och ofruktbar mark och det pågår stora trädplanteringsprojekt för att stoppa ökenutbredningen och återvinna förlorad mark.

I Urumchi hölls Hedin en gång i husarrest i ett halvår av provinsens guvernör Sheng Tupan. Då var Urumchi en liten stad i saltorkad lera vars högsta byggnader var moskéernas minareter. Idag är det en tremiljonersstad med väldiga skyskrapor som avtecknar sig mot Tien Shan-bergens snöklädda bergstoppar i norr.

I Urumchi försöker jag ordna en färd till sjön Lop Nur vars gåtfulla vandring mellan olika lägen Hedin lyckades förklara. Men mina planer korsas än en gång av Folkets befrielsearmé. Lop Nur, som numera är uttorkad, ligger i en del av öknen som Kina använt för att testa atombomber och precis i dagarna sägs en brittisk spion förklädd till turist ha gripits i området.

Därför medges för tillfället inga tillstånd att resa dit.

Jag tröstar mig med en flaska Lou Lan, ett rött vin från Turfans vingårdar, uppkallat efter den gamla handelsstaden Lou Lan på Sidenvägen, vars ruiner återupptäcktes av Hedin i ökensanden 1901 men som ännu väntar på att bli helt utgrävd. Alltjämt döljer sig okända kulturskatter under sanddynerna vid Lou Lan. ■

ICM

FLYTTAR NI, SÅ FLYTTAR VI.

08-445 70 70

www.icm.se

*Flyttning av företag och bohag,
inrikes och utrikes.*

Magasinering, distribution, installation...

STOCKHOLM TEL 08-445 70 70 FAX 08-795 75 30
E-MAIL info@icm.se

LUND TEL 046-31 34 70 FAX 046-31 34 61
E-MAIL lund@icm.se

GÖTEBORG TEL 031-748 06 70 FAX 031-748 06 71
E-MAIL got@icm.se

UniGroup
Worldwide **UTS**

FIDI
faim
FIDI ACCREDITED
INTERNATIONAL MEMBER

SNUS

Nu kan du köpa snus på Internet och få det hemlevererat, var du än bor.

WsnusRLDWIDE

www.snusworldwide.com

GUDRUN TORSTENDAHL

ADOPTION

Barnets bästa ska vägleda

Varje år adopteras omkring 1 000 barn från utlandet av familjer i Sverige. De kommer från länder i Asien, Latinamerika, Östeuropa och Afrika. Under 2003 kom de flesta adoptivbarnen från Kina. Totalt finns omkring 45 000 utlands-adopterade i Sverige.

till FNs konvention från 1989 om barnets rättigheter och har även ratificerat Haagkonventionen från 1993 om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner. Varje land som ratificerar den senare ska inrätta en central myndighet som ansvarar för adoptionsfrågorna.

I Sverige är det Statens nämnd för internationella adoptionsfrågor, NIA, som har detta uppdrag enligt Lag (1997:191) med anledning av Sveriges tillträde till Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner.

Enligt de internationella konventionerna är det barnets bästa som främst ska beaktas vid en adoption. Adoptionen ska syfta till att ge barnen en egen familj i de fall då de inte kan tas om hand inom sin biologiska familj. Det är viktigt att de biologiska föräldrarna får tillräckligt med tid, information och råd så att de verkligen förstår vad en adoption innebär innan de fattar beslut som påverkar barnets framtid. Konventionerna framhåller också att barn i första hand ska placeras i en familj i sitt eget land. En adoption får inte leda till otillbörlig ekonomisk vinst för dem som medverkar i adoptionen.

Den som vill adoptera ett barn från utlandet ska anlita en auktoriserad sammanslutning. I Sverige har för närvarande sex organisationer auktoriserats av NIA för adoptionsförmedling från ett 25-tal länder. De auktoriserade sammanslutningarna är *Adoptionscentrum*, *Adoptionsföreningen La Casa* (ALC), *Barnen Framför Allt – Adoptioner* (BFA-A), *Barnens Vänner – internationell adoptionsförening* (BV), *Familjeföreningen för internationell adoption* (FFIA) och *Stiftelsen Frösunda Solidaritet – Internationella Adoptioner*. Adoptionsorganisationerna får inte drivas i vinstsyfte, men de får ta ut skäliga avgifter för sina tjänster. Auktorisationerna är tidsbegränsade.

Det kan finnas skäl att adoptera utan att gå via en förmedling, t ex när det gäller släktingadoption, men varje sådant fall måste prövas av NIA innan barnet lämnar landet.

Reglerna om internationell adoptionsförmedling och auktorisation av sammanslutningar för detta ändamål framgår av lagen (1997:192) om internationell adoptionsförmedling.

UTLÄNDSKA ADOPTIONSBESLUT

Ett beslut om adoption som fattats i ett annat land måste fullföljas i Sverige. Det görs antingen genom godkännande hos NIA eller genom ett adoptionsbeslut i tingsrätt. Här tillämpas Förordning (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmyndarskap, Lag (1971:796) om internationella rättsförhållanden rörande adoption och Förordning (1976:834) om prövning av utländskt beslut om adoption (omtryck 1981:674).

Ett utländskt adoptionsbeslut som fattats i enlighet med Haagkonventionen gäller dock i Sverige utan ytterligare beslut. Det jämföras med svensk domstols tillstånd om adoption. Den centrala myndigheten i det land där adoptionen ägt rum ska utfärda ett intyg om adoptionen enligt artikel 23 i konventionen. Haagkonventionen gäller i förhållande till de stater som anslutit sig. 46 länder, däribland Sverige, har signerat och ratificerat konventionen. 15 länder har i efterhand anslutit sig till konventionen. Sex stater har signerat men ännu inte ratificerat konventionen. I Sverige gäller konventionen som lag.

Barn som inte fyllt tolv år och som adopteras av en svensk medborgare blir vid adoptionen svensk medborgare. Detta framgår av lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap.

Äldre barn har enligt utlänningslagen ▶

Adoption av ett barn innebär att barnet får samma rättsliga ställning som biologiska barn till den eller de som adopterar. Bestämmelserna om adoption finns i 4 kap.

Föräldrabalken. De innebär bland annat att den som adopterar måste ha fyllt 25 år, att makar adopterar gemensamt, att barn som fyllt 12 år inte får adopteras utan eget samtycke och att barn under 18 år inte får adopteras utan föräldrarnas samtycke. En familj i Sverige som vill adoptera ett barn måste ha socialnämndens medgivande, vilket innebär att nämnden utreder om familjen ska anses lämplig som adoptivförälder. Detta framgår av socialtjänstlagen (2001:453).

När det gäller adoption av utländska barn finns det internationella konventioner som reglerar hur sådana adoptioner ska gå till. Sverige har anslutit sig

► (1989:529) rätt att få uppehållstillstånd i Sverige om adoptionsbeslutet har meddelats eller ska komma att meddelas av svensk domstol eller om det gäller i Sverige antingen enligt lagen från 1971 om internationella rättsförhållanden rörande adoption eller enligt lagen med anledning av Sveriges tillträde till Haagkonventionen.

ADOPTIONSKOSTNADSBIDRAG

Den som adopterar utländska barn kan få ett adoptionskostnadsbidrag. Detta avser att täcka en del av de extra kostnader för resor med mera som uppstår vid adoption av utländska barn. Ett av syftena med bidraget är att underlätta för adoptivbarn att få syskon. Beloppet är för närvarande 40 000 kronor för varje barn. Bidraget är lika stort oavsett från vilket land barnet – eller barnen – kommer och oavsett de faktiska kostnader som adoptivföräldrarna haft. Bidrag lämnas med samma belopp per barn även när det bara finns en adoptivförälder.

Bidraget administreras av Riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna.

För utbetalning av bidraget krävs en ansökan, som kan göras på den blankett som Riksförsäkringsverket utarbetat. Om två personer har adopterat ska båda ansöka om bidraget. Ansökan om bidrag ska göras inom ett år räknat från den tidpunkt då adoptionen blev giltig i Sverige. Ansökan görs hos den försäkringskassa där adoptivföräldrarna var folkbokförda den 1 november föregående år. Bidrag kan utbetalas först sedan adoptionen har blivit giltig i Sverige.

För att bidrag ska kunna utgå måste vissa villkor beträffande barnen, adoptivföräldrarna och själva adoptionen vara uppfyllda.

Bidrag kan bara utgå vid adoption av utländska barn. Det betyder att barnen inte får vara svenska medborgare eller bosatta i Sverige när adoptivföräldrarna får dem i sin vård. Bidrag utgår endast för barn som inte fyllt tio år när adoptionen gäller eget barn eller makes barn eller makes adoptivbarn utgår inga bidrag.

Adoptivföräldrarna måste vara bosatta i Sverige när de får barnet i sin vård och även när adoptionen blir giltig i Sverige. När det gäller frågan om bosättning tillämpas Socialförsäkringslagens (1999:799) regler.

Denna lag innebär bland annat att den som lämnar Sverige för längst ett år fortfarande ska anses bosatt här. En person som lämnar landet för att studera i ett annat land anses bosatt i Sverige så länge han eller hon genomgår en studie-

stödsberättigande utbildning eller har utbildningsbidrag för doktorander.

Den som är anställd av en statlig arbetsgivare men arbetar utomlands anses bosatt i Sverige under hela utställningstiden om han eller hon tidigare någon gång har varit bosatt i Sverige.

Personer som arbetar utomlands för ett svenskt trossamfund eller ett organ som är knutet till ett sådant samfund eller är anställda av en svensk ideell organisation som bedriver biståndsverksamhet anses bosatta i Sverige om utlandsvistelsen kan antas vara längst fem år.

I fråga om adoptivföräldrarna är en annan förutsättning att de redan när de fick barnet i sin vård hade för avsikt att adoptera detta. Man kan alltså inte söka bidrag för adoption av barn som familjen av någon anledning haft hand om och där frågan om adoption blir aktuell först efter en tid.

Även adoptionen måste uppfylla vissa formella krav för att adoptionskostnadsbidrag ska kunna beviljas. En svensk domstol kan ha gett tillstånd till adoptionen eller också kan NIA ha godkänt ett utländskt beslut om adoption.

Ett utländskt beslut om adoption som gäller i Sverige enligt Haagkonventionen innebär också att det formella kravet på adoptionen är uppfyllt. I detta fall räcker det inte med att landet har skrivit under avtalet utan konventionen måste också vara ratificerad och ha trätt i kraft vid tillfället för adoptionen. För att bidrag ska utgå måste adoptionen kunna styrkas med det intyg som ska ha utfärdats av den centrala adoptionsmyndigheten i landet enligt artikel 23 i konventionen.

Om förutsättningarna för bidrag är uppfyllda kan bidrag beviljas både för privata adoptioner och för sådana som förmedlats av auktoriserade organisationer.

Reglerna om adoptionskostnadsbidrag finns i lagen (1988:1463) och förordningen (1988:1464) om bidrag vid adoption av utländska barn.

MER INFORMATION

NIA är den centrala myndighet som i Sverige har ett övergripande ansvar för adoptioner från andra länder. NIA auktoriserar internationella adoptionssammanslutningar och har tillsyn över dessa. NIA prövar om adoptioner som grundas på utländska adoptionsbeslut när Haagkonventionen inte tillämpas, kan godkännas. Nämnden har en informativ hemsida med fakta om adoptioner. Där finns också utförlig information om de adoptionsförmedlingar som är auktoriserade 2004-2005. Hemsidan innehåller också andra hänvisningar och länkar för den som behöver stöd och råd i adoptionsfrågor. Adressen är www.nia.se

När det gäller information om adoptionskostnadsbidraget kan den som vill fördjupa sig i frågan läsa mer i Riksförsäkringsverkets skrift Bidrag vid adoption av utländska barn (Vägledning Nr 2002:12). Informationen kan hämtas från www.rfv.se/publi/vgl/index.htm

Verkets vägledningar innehåller samlad information om vad som gäller inom ett eller flera försäkringsområden och tas fram som stöd för försäkringskassans ärendehandläggning. ■

Haagkonventionen om samarbete vid internationella adoptioner

Konventionen är ett levande avtal till vilket allt fler länder ansluter sig. Undet början av andra halvåret 2004 träder konventionen i kraft för de fyra länder som senast ratificerat avtalet, nämligen Portugal (1 juli), Thailand (1 augusti), Madagaskar och Turkiet (1 september).

Sex stater har signerat men ej ratificerat avtalet:

Belgien
Irland
Kina
Ryssland
Ungern
USA

46 stater har signerat och ratificerat avtalet:

Albanien
Australien
Belarus
(Vitryssland)
Bolivia
Brasilien
Bulgarien
Burkina Faso
Chile
Colombia
Costa Rica
Cypern
Danmark
Ecuador

El Salvador
Filippinerna
Finland
Frankrike
Indien
Israel
Italien
Kanada
Lettland
Luxemburg
Madagaskar
Mexiko
Nederländerna
Norge
Österrike
Panama
Peru
Polen

Portugal
Rumänien
Schweiz
Slovakien
Slovenien
Spanien
Sri Lanka
Storbritannien
Sverige
Thailand
Tjeckien
Turkiet
Tyskland
Uruguay
Venezuela

15 stater har anslutit sig till konventionen:

Andorra
Burundi
Estland
Georgien
Guatemala
Guinea
Island
Litauen
Mauritius
Moldavien
Monaco
Mongoliet
Nya Zeeland
Paraguay
Sydafrika

De är inte många. Dagarna som lyser klart i minnet – efter många långa år... Det kan vara en sällsam dag på stranden.

Eller då Du lämnar något gammalt och invant och flyttar till en ny miljö, nya förväntningar, nya människor... Denna speciella dag är det naturligtvis viktigt vilken flyttfirma Du väljer!

TEXAB är inte vilken flyttfirma som helst.

Vi är med i FIDI. En världsomspännande organisation – med extra höga krav på t.ex. speditörerna och packmästarna.

Första pris för bästa miljöarbete – i hela världen.

TEXAB är kvalitetscertifierade. Samt miljöcertifierade enligt ISO 14001. Och inte bara det. FIDI korade oss till det medlemsföretag som visade upp det allra bästa miljöarbetet år 2003. I år tänker vi bli ännu bättre!

"En dag man aldrig glömmer..."

TRANSPORT & EXPRESS AB
TEXAB

TEXAB, PO Box 5076, SE-131 05 Nacka-Stockholm, Sweden
Tel. 08-55697500 www.texab.com

Arbeta och bo utomlands

Ska du arbeta och bo utomlands och behöver hjälp med bankaffärerna?

Nordea Utlandsservice erbjuder ett enkelt sätt att sköta dina bankaffärer under utlandsvistelsen. Du får bl a ett utlandslönekonto, personlig rådgivning om krediter och sparalternativ, betalningstjänster och introduktion till en lokal bank där du befinner dig.

Med våra Internet- och telefontjänster når du banken dygnet runt, var du än är. Du kan kontrollera saldon, göra överföringar och betala dina räkningar med förfallodagsbevakning m m. Med tillvalet Personlig Service kan du göra dina bankärenden per telefon med hjälp av en banktjänsteman. Anslut dig till våra banktjänster på Internet och telefon på närmaste Nordeakontor eller gå in på www.nordea.se.

Nordea Utlandsservice

SE-105 71 Stockholm

Tel: +46-8-614 75 00

Fax: +46-8-21 69 81

E-post: utlandsservice@nordea.com

Nordea

Nordea Bank Sverige AB (publ)

Study and live at the Scandinavian School of Brussels!

Founded in 1973, the Scandinavian School has, over the past 30 years, continually improved and progressed in order to providing a national/Nordic education with a strong international profile. Young people from Scandinavia are welcome to both study and live here in our boarding facilities at Chateau d'Argenteuil.

The castle is located on the school campus and here you live in your own room. In the building there is a restaurant, TV-room, gym and other useful facilities as well.

SSB offers you the opportunity to study for the National High School Diploma (NV and SP) and the International Baccalaureate Diploma (IB). As of now, we have almost 400 students in total.

We have developed a curriculum based on the best practices in the Scandinavian educational tradition, including

progressive methods for logical and critical thinking. Furthermore, an important part of the programme is taught in English by teachers who are native speakers. Study trips in Belgium and to our neighbour countries are important, as well as participating in several European projects.

I invite you to visit our website www.ssb.be/gueststudents and you are, of course, welcome to contact us for any further information.

Welcome to SSB!

Torbjörn Åberg

Headmaster

Scandinavian School of Brussels
Square d'Argenteuil 5, B- 1410 Waterloo, Belgium. Tel: +32 2 357 06 70. Fax: +32 2 357 06 80
E-mail: scandinavian.school@ssb.be Website: www.ssb.be

Du tjänar på att vara medlem. Svenskar i Världen erbjuder sina medlemmar en rad förmåner. Redan första gången du utnyttjar en av dem kan du ha sparat in avgiften till föreningen.

BEGRAVNING

Vita Arkivet är ett dokument speciellt framtaget av **Fonus** för att underlätta för dina anhöriga, där kan du tala om hur du vill ha din begravning utformad, förvara en förteckning över dina försäkringar, bankkonton, värdepapper etc. Tjänsten är kostnadsfri. Mer information finner du på www.fonus.se

BILUTHYRNING

Avis Biluthyrning ger 10-30% rabatt. Du måste uppge ditt medlemsnr och en kod. Kontakta kansliet eller Avis, Albygatan 109 B, SE-171 54 Solna. Tel från utlandet: +46 910 73 33 30, tel i Sverige: 020 78 82 00, fax i Sverige: +46 910 73 33 99. Kontaktperson: Peter Karlsson, tel: +46 8 635 33 07. E-post: reservation-office@avis.se

BOSTÄDER

Mäklarfirmat **Erik Olsson** erbjuder en unik tjänst, **Sökuppdrag**, som hjälper dig som ska köpa bostad i Stockholm med allt som detta inkluderar. Vi erbjuder objekt som ännu inte finns på marknaden, står för mycket av den rådgivning som krävs inför ditt köp, selekterar marknaden utifrån dina krav och önskemål, bokar visningarna då det passar dig och vägleder dig i din budgivning eller lägger bud i ditt ställe. Kontakta oss för mer information genom att ringa till Eva Zand. Tel: +46 8 55 55 13 44, +46 70 682 20 16. E-post: eva@erikolsson.se

BÖCKER

Bosättning Utomlands och **Återflyttning till Sverige**, medlemspris SEK 275 (icke medlemmar SEK 325). Porto & exp.kostn. tillkommer. Beställ dem via vår hemsida eller genom att kontakta kansliet. Du kan betala böckerna med check utställd på svensk eller utländsk bank (ej s k EURO-check), genom att sätta in pengarna på vårt pg nr 504 -1, bankgiro nr 732-0542 (ange i bägge fallen Svenskar i Världen som betalningsmottagare) eller betala med kreditkort (ej American Express eller Diners – glöm inte att ange giltighetsdatum). **Medföljande vid utlandstjänst** av Björn Ström och Kerstin Gustafsson. Medlemspris SEK 190.

Akademibokhandeln, Fältöversten, Karlplan, Stockholm. 10% på alla bokinköp. Tel: +46 8 661 24 16, fax: +46 8 663 98 30.

Du kan också köpa böcker via Akademibokhandeln webbplats, www.akademibokhandeln.se/sv Du loggar in med vårt lösenord. **Ekerlids Förlag**, 30% på litteratur med affärs- och samhällsinriktning. Tel: +46 8 736 31 61, fax +46 8 411 70 19, e-post: info@ekerlids.com webbplats: www.ekerlids.se **Kontentans Bokförlag AB** erbjuder rabatt på sammanfattningar av böcker rörande företagsledning, organisationsutveckling, marknadsföring och personlig utveckling. Du loggar in via vår hemsida.

FLYTTNING

Kungsholms Express, 5% rabatt på alla flyttar. Tel: +46 8 531 949 00, fax: +46 8 531 713 90, Kontaktperson: Ulrika Olofsson. E-post: sales@kungsholms.se Webbplats: www.kungsholms.se

FÖRSÄKRINGAR

Direct Försäkringsmäklarna AB Kostnadsfri placeringsrådgivning och pensionsanalys, rådgivning vid generationsskiftet (arv och gåvovskatt). 5% rabatt på försäkringen People Abroad. Kontakta Göran Stern.

Tel: +46 8 545 069 15, fax: +46 8 545 069 29. E-post: goran.stern@direct.se Webbplats: www.direct.se

Sjukvårdsförsäkring för svenskar i utlandet. Som medlem erbjuds du specialistvård i Norden, i Sverige på tre av de allra bästa sjukhusen. I Stockholm på Sophiahemmet, Ersta Sjukhus och Löwenströmska sjukhuset, i Göteborg på Carlanderska sjukhuset. All nödvändig information inkl. anmälningsblanketter finns på vår webbplats www.sv.se Dessutom har Skandia tagit fram en **Grupplivförsäkring**, som du också kan läsa om där. Om du vill teckna några av dessa försäkringar ska du kontakta **Direct Försäkringsmäklarna**, inte Skandia.

Försäkrade Studenter Första AB Försäkringar till rabatterat pris för våra studentmedlemmar vid studier utomlands. Adress: Wollmar Ykullsgatan 14, SE-112 34 Stockholm, Kontaktperson: Erik Andberg. Tel: +46 8 545 701 16, fax: +46 8 641 84 80. E-post: info@studentforsakring.se Webbplats: www.studentforsakring.se

Fonus (www.fonus.se) erbjuder ett flertal rabatterade försäkrings-tjänster: Fonus TrygghetsFörsäkring, Fonus GravstensFörsäkring

samt Fonus Försäkringsbevakning där vi hjälper dig finna "glömda" försäkringspengar.

Tellus Försäkringsrådgivning

AB Specialister på försäkringslösningar för personer bosatta utanför sitt hemland. Vid tecknande av försäkringspaket erbjuder vi 10% rabatt på premien för vår kombinerade sjuklöne- och livförsäkring. Kontakta oss gärna för bästa rådgivning. Tel: +46 31 779 0830, fax: +46 31 779 0680, e-post info@tellusforsakring.se webbplats www.tellusforsakring.se

HOTELL

Hotel Diplomat, Strandvägen 7C, Box 14059, 104 40 Stockholm. Hotellweekend Privat: 20% rabatt på weekendpris. Erbjudandet gäller under feb-april, juli samt december 2004. Vidare erbjuder Hotel Diplomat året runt: Hotellrum Business: 10% rabatt på enkelrum, 15% rabatt på dubbelrum, deluxerum och sviter. Uppge "Svenskar i världen helg" och ditt/ert medlemsnummer. Tel: +46 8 459 68 00

Fax: +46 8 459 68 20 E-post: reservation.sto@diplomathotel.com Webbplats: www.diplomathotel.com

Hôtel Royal Magda, 7, Rue Troyon, FR-750 17 Paris, tel: +33 (1) 47 64 10 19, fax: +33 (1) 47 64 02 12. Webbplats: www.royalmagda.com Kontaktperson: Carl-Gustaf Livijn. 20% rabatt

Hotel Suecia, Marqués Casa Riera 4, E-28014 Madrid tel: +34(9)1 531 69 00, fax: +34 (9) 1 521 71 41 E-post: bookings@hotelsuecia.com, kontaktperson: Monica Garcia. 10% rabatt

Gasthof LINDE, Bern CH-3066 Stettlen (Bern) tel: +41 (0) 31 931 85 86 fax: +41 (0) 31 931 55 03 E-post: info@linde-stettlen.ch Webbplats: www.linde-stettlen.ch

Kontaktperson: Christoph Meierhofer. 10% rabatt **Hotel Esplanade**, Strandvägen 7 A, SE-114 56 Stockholm tel: +46 8 663 07 40, fax: +46 8 662 59 92. E-post: hotel@hotelesplanade.se Webbplats: www.hotelesplanade.se Kontaktperson: Maria Sand. 10% rabatt.

JURIDIK & RÅDGIVNING

Fonus Juridik – Nordens största familjejuridiska byrå erbjuder 300 SEK rabatt vid beställning av testamente. Övriga tjänster: Samboavtal, Generationsskif-

tesplanering, Äktenskapsförord, Bodelning, Bouppteckning, m.fl. Tel +46 8 662 93 00. Gratis rådgivning via internet. Besök 48-timmarsjuristen på www.fonus.se

Advokatfirman Abersten HB, Besöksadress: Strandvägen 47, SE-114 56 Stockholm. Kontaktperson: Fredric Renström, tel: +46 8 661 48 20, fax: +46 8 667 59 59. E-post: fredric.renstrom@abersten.com **UtlandsBosättning AB**, 10% på praktisk, juridisk och ekonomisk rådgivning. Kontakta Kerstin Gustafsson (se under Frågor & Svar i varje nummer av tidningen).

PRENUMERATIONER

MM Dagens Nyheter 25% på nypprenumeration. Kontaktpersoner: Elsie Chruzander, Roger Berglund, tel: +46 8 738 26 40

Svenska Dagbladet 25% på nypprenumeration Kontaktperson: Camilla Jorderud, tel: +46 8 657 48 18, e-post: backoffice@svd.se

Veckans Affärer 20% på helårsprenumeration. Kontakta Elisabeth Trotzig tel: +46 8 736 52 00 **Handelsflottans Kultur- och Fritidsråd**, HKF 5% rabatt på TV-service, videokassetter med svenska TV-program. Kontaktperson: Ann Nordström, tel: +46 8 615 88 00 e-post: hkf@seatime.se

SOMMARKURSER

Grennaskolan Riksinternat AB Kontaktperson: Carin Boman, Borgmästargården, SE-563 22 Gränna, tel: +46 390 561 50, fax: +46 390 561 51. E-post: kansli@grennaskolan.se Webbplats: www.grennaskolan.se 20 % rabatt (värde 2 000 SEK) på kursavgiften för svenskkurs.

TELEFONI TILL SVERIGE

Affinity Telecom AB, 20-70% rabatt på telefonsamtal till Sverige från över 200 länder. Som medlem kan du välja 5 länder med ytterligare 5% rabatt. Tel: +46 152 10060 (dygnet runt). E-post: info@ringsverige.com Webbplats: www.ringsverige.com

ÖVRIGT

Ceran – språkutbildning 16, Avenue du Château BE-4900 SPA, Belgien, tel: +32 (0) 87 77 41 64, fax: +32 (0) 87 77 36 29 Kontakta Ann Elisabeth Neve. 10% rabatt.

En skola med svensk förankring och fransk profil

Trygg, studiestimulerande
skolmiljö mitt i Paris

Förskola – Grundskola – Gymnasium

Dessutom varje onsdag eftermiddag

**Kompletterande svenska för
svensk-franska barn**

SVENSKA SKOLAN I PARIS

Ecole Suédoise de Paris

9, rue Médéric, 75017 PARIS, telefon 01 46 22 31 05

e-mail: svenska.skolan.paris@wanadoo.fr

hemsida: svenskaskolanparis.com

Hårdvaluta för dig som utlandssvensk

Vi vet hur det känns att längta efter både knäckebröd och sill. Så vi är glada över att kunna erbjuda dig investeringsrådgivning på svenska! Swedbank Luxembourg är öppen för dig som är bosatt utomlands och vill se din förmögenhet växa. Hos oss erbjuds du kvalitativa finansiella tjänster, var än i världen du befinner dig. Välkommen.

Swedbank
(Luxembourg) S.A.

Kontakta oss gärna:
Swedbank (Luxembourg) S.A.
P.O. Box 1305 L-1013 Luxembourg
Tel: +352 40 49 40-1
Fax: +352 40 49 07
E-post: info@swedbank.lu
www.swedbank.lu

International School of Helsingborg

Maria Park, Västra Allén 7, 254 51 Helsingborg

International:

✓ Approach ✓ Programme ✓ Students ✓ Teachers ✓ Future

International Baccalaureate Programme:

• Kindergarten (full time) • Primary Years Programme (Authorized June 2000) • Middle Years Programme Including Year 10 (equivalent to pre-IB) (Authorized June 2001) • IB Diploma Programme (Authorized January 2002) • No fees

For further information, contact the Principal, Mr Leif Berntsen

Tel +46-42-105742 Fax +46-42-134190

E-mail leif.berntsen@stad.helsingborg.se Web site http://skola.helsingborg.se/tis

Advokaten Örjan Teleman

Svensk ekonomisk familjerrätt

Konsultationer, biträde med rättsutlåtanden, uppdrag som ombud och förrättare i saker angående bodelning mellan makar och sambor; äktenskapsförord, samgandeavtal, gåvor; underhåll efter skilsmässa, testamenten, arvsrätt och generationsskiften av företag.

Teleman har medverkat såsom föreläsare på universitet och advokatkurser samt som expert i lagutredningsarbete. Han är författare till böckerna *Bodelning* under äktenskap och vid skilsmässa samt *Äktenskapsförord*.

Amber Advokatbyrå. Tel +46 (35) 15 31 05 Box 363, 30109 Halmstad. Fax +46 (35) 15 31 01

Verkstadsföretag söker agenter i världen.

Smidesprodukter Skövde AB har sedan 1994 tillverkat egenkonstruerade sikt, sorterings och återvinnings utrustningar. Våra produkter innehar en unik marknadsposition, genom design, funktion och tillgänglighet. Vi är idag, om än en mindre, men en väl etablerad aktör i både Sverige och Norge. Viss exportverksamhet mot Europa har inletts, med mycket gott resultat. Marknaden ökar stadigt beroende på allt högre miljökrav, vilket leder till större volymer inom återvinningssektorn. Andra sektorer som trädgårdsnäring, kommuner och olika typer av industri visar också ett allt större intresse för vår teknik.

För att möta marknaden, söker vi nu: **Agenter för samtliga marknader utanför Sverige.** Vi söker personer, egna företagare eller företag vilka i god entreprenörsanda kan och vill bygga upp långsiktiga verksamheter i respektive land. Vi bistår med erfarenhet, kompetens och mycket fördelaktiga villkor. Då vi verkar inom en sektor med hög kontinuitet, innehar en attraktiv produktportfölj med en unik marknadsposition, ges mycket bra förutsättningar för långsiktig lönsamma affärer och ett gott företagande.

**Tel. 0500-48 55 15
Fax. 0708-48 54 16**

**SMIDESPRODUKTER
SKÖVDE AB**
www.smidesprodukter.com

www.smidesprodukter.com

**Fullständig
Högstadiundervisning
via Datorn sedan 1994**

För ytterligare information
och anmälningsblanketter

www.sofiadistans.nu
mail@sofiadistans.nu

Sofia Distansundervisning

Barnängsgatan 12
116 41 Stockholm

Tel: +46-8-555 777 00
Fax: +46-8-555 777 07

POSTTIDNING B

Vid definitiv avflyttning
och eftersändning har upphört att
gälla var god returnera tidningen:
Föreningen Svenskar i Världen
Box 5501, SE-114 85 Stockholm
Sweden

Magnus Karle - Kapitalförvaltare i Luxemburg

Private Banking handlar om att ge Dig tid

SEB Private Bank är till för Dig som värdesätter professionell förvaltning, förutsätter kvalitet och uppskattar personlig service. Vi erbjuder Dig vår tid, kunskap och engagemang. Nu och i framtiden.

Du som har en förmögenhet att förvalta måste fatta många beslut kring Din ekonomi som kommer att påverka Din familj i många år framöver. Vi erbjuder Dig:

- Personliga lösningar
- Finansiell helhetssyn
- Professionell förvaltning

Det innebär att Du hos oss får en personlig förvaltare med ett begränsat antal kunder som utgår från Dina behov och övergripande mål och som hittar de bästa lösningarna för Dig.

Du får experthjälp inom de flesta områden som rör Din ekonomi, från vardagsnära banktjänster till försäkringar, juridik och skatterådgivning. Vår placeringsrådgivning och kapitalförvaltning bygger på gedigen kunskap om Dig och de marknader vi investerar i. Du väljer själv hur aktiv Du vill vara.

Kontakta oss i Luxemburg eller i Geneve för att veta mer eller besök oss på www.sebprivatebank.com.

Välkommen!

Luxemburg · Genève · London · Marbella · Nice · Oslo · Singapore · Zürich

SEB Private Bank, P.O. Box 487, L-2014 Luxemburg, Tel. +352 26 23 1, Fax +352 26 23 20 01,
E-post: marketing@sebprivatebank.com, Internet: www.sebprivatebank.com

SEB Private Bank, 8 Rue Rodolphe-Toepffer, CH-1206 Genève, Tel. +41 22 704 0100 Fax +41 22 704 0101
E-post: sebprivatebank@ch.seb.net, Internet: www.sebprivatebank.com

SEB
PRIVATE BANK